Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради
УДУ імені Михайла Драгоманова
протокол № 15
Голова вченої ради,
ректор, академік В.П. Андрущенко

«25» червня 2026 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про освітні програми та навчальні плани в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова

Київ – 2026 р.

З М І С Т

1. ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ …… 3
2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ В УНІВЕРСИТЕТІ ……... 4
3. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ, ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ …… 6
4. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ……... 15
   4.1 Структура навчального плану …… 15
   4.2 Загальні вимоги до навчального плану ……. 22
   4.3 Вимоги до складання навчального плану бакалаврського рівня освіти …… 24
   4.4 Вимоги до складання навчального плану магістерського рівня освіти …… 26
   4.5 Вимоги до складання навчального плану магістерського рівня освіти для здобувачів, які вступали за дипломом про вищу освіту, здобутим за іншою спеціальністю (напрямом підготовки) ……. 27
   4.6 Вимоги до складання навчальних планів підготовки фахівців за вечірньою та заочною (дистанційною) формами навчання …… 28
   4.7 Порядок введення в дію навчального плану ……. 29
5. ВИМОГИ ДО ПРОЄКТНОЇ ГРУПИ З РОЗРОБКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ТА ГРУПИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ/СПЕЦІАЛЬНОСТІ …… 29
6. ФУНКЦІЇ, ПРАВА, ОБОВ’ЯЗКИ ГАРАНТА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ 31
   6.1 Гарант освітньої програми ……. 31
   6.2 Функції гаранта освітньої програми …….. 31
   6.3 Права гаранта освітньої програми ……. 32
   6.4 Обов’язки гаранта освітньої програми …….. 33
7. ЕТАПИ СТВОРЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ …… 33
8. ПОРЯДОК ВІДКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ……... 36
   8.1 Обґрунтування необхідності відкриття нової програми ……. 36
   8.2 Попереднє погодження науково-методичною радою факультету …. 37
   8.3 Розробка проєкту опису програми ……. 37
   8.4 Експертиза проєкту ……. 37
   8.5 Затвердження освітньої програми ……. 38
9. ОНОВЛЕННЯ ТА ЗАКРИТТЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ……... 38

ДОДАТКИ ……. 41

Додаток 1. Тезаурус …….. 41

Додаток 2. Форми складових освітньої програми ……..... 46

1. ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ

1.1. Положення про освітні програми та навчальні плани в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова (далі – Положення) визначає основні засади розробки, затвердження, реалізації, оновлення та закриття освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова (далі – Університет).

1.2. Положення розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту»; Постанови КМ України від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (зі змінами, внесеними згідно з постановою КМУ від № 1134 від 31.10.2023; Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 27.03.2025 р. № 512; Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.05.2024 р. № 686 та інших нормативних документів, що визначають вимоги до структури та якості освітніх програм.

1.3. Підготовка фахівців з вищою освітою в Університеті здійснюється за відповідними освітніми програмами на таких рівнях вищої освіти:

- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень.

1.4. Освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні компетентності та програмні результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти.

1.5. Формування освітніх програм в Університеті відповідно до чинного законодавства здійснюється відповідно до Національної рамки кваліфікацій, стандартів вищої освіти, Стандартів і рекомендацій із забезпечення якості вищої освіти у європейському середовищі (ESG -2015), професійних стандартів (у разі їх наявності).

1.6. Орієнтація на компетентнісний підхід передбачає вироблення узгоджених вимог, виражених у термінах результатів навчання та компетентностях з предметних галузей, необхідних для забезпечення сумісності та прозорості програм.

1.7. Організаційними принципами освітніх програм, орієнтованими на результати навчання та компетентності, мають бути освітній ступінь освітньої програми та профіль освітньої програми, що мають бути описані з огляду обсягів навчальної роботи, рівня, результатів навчання, компетентностей.

1.8. Для формулювання результатів навчання рекомендовано орієнтуватися на шість категорій освіти, визначених у таксономії Б. Блума: знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез і оцінка. Водночас використовувати наступні форми: *знання* – відтворювати, розповідати, формулювати; *розуміння* – класифікувати, описувати, розпізнавати, рецензувати; *застосування* –

застосовувати, демонструвати, вирішувати; *аналіз* – обчислювати, аналізувати, оцінювати, критикувати; *синтез* – складати, створювати, планувати, формулювати; *оцінка* – оцінювати, обговорювати, пророкувати, формулювати думку тощо.

1.9. Загальні вимоги до освітніх програм та навчальних планів для третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня визначено у цьому Положенні (за зразком для другого (магістерського) рівня вищої освіти), проте окремі вимоги щодо розробки, затвердження, реалізації, оновлення та закриття освітніх програм третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня, що відповідають чинному законодавству, можуть бути уточнені/встановлені у інших локальних нормативних документах (положеннях, наказах, розпорядженнях тощо), які регулюють підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня вищої освіти в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова.

2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ В УНІВЕРСИТЕТІ

2.1. Загальні засади підготовки фахівців за освітніми програмами визначаються Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національною рамкою кваліфікацій, Міжнародною стандартною класифікацією освіти (МСКО), Довідником користувача Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС), Рекомендаціями Проєкту Тюнінг «Гармонізація освітніх структур у Європі: Внесок університетів у Болонський процес» тощо.

2.2. Практичними орієнтирами для розробки освітніх програм щодо визначення сукупності вимог до змісту та результатів освітньої діяльності Університету за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності мають бути:

- стандарти вищої освіти;
- професійні стандарти (за наявності);
- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015);
- Національний класифікатор України «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009:2010, прийнятий наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457;
- Національний класифікатор України «Класифікатор професій» ДК 003:2010, затверджений наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327;
- Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників, затверджений наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 29.12.2004 № 336 (зі змінами);
- інші нормативно-правові акти та документи, що визначають вимоги до професійних кваліфікацій, компетентностей, результатів навчання та здатності особи виконувати завдання і обов’язки певного виду професійної діяльності.

Освітні програми формуються на основі компетентнісного підходу з урахуванням вимог зазначених документів.

2.3. Університет може запроваджувати освітні програми, перелік яких визначається Вченою радою Університету.

2.4. При розробці освітніх програм мають враховуватися нормативні вимоги щодо:

1) стандартів вищої освіти;

2) професійних стандартів (у разі їх наявності);

3) обсягу кредитів ЄКТС, необхідного для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;

4) переліку компетентностей випускника певної освітньої програми;

5) нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, орієнтованого на відповідні результати навчання, що забезпечать формування визначеного переліку компетентностей;

6) форм атестації здобувачів вищої освіти;

7) наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

2.5. При визначенні змісту освітніх програм необхідно визначити обсяг дисциплін вільного вибору здобувачів вищої освіти не менше ніж 25 % від загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для рівня вищої освіти.

2.6. Формування змісту освітніх програм здійснюється на засадах компетентнісного та студентоцентрованого підходів відповідно до Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», стандартів вищої освіти, Національної рамки кваліфікацій, професійних стандартів (за наявності), Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015), а також з урахуванням потреб ринку праці, тенденцій розвитку науки, освіти, технологій та відповідної сфери професійної діяльності.

2.7. На підставі освітньої програми розробляють навчальний план, який визначає перелік та обсяги навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік освітнього процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складають робочий навчальний план, який затверджує проректор з навчально-методичної роботи, для третього освітньо-наукового рівня – проректор з наукової роботи.

2.8. Реалізація освітніх програм передбачає наявність відповідного кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу в Університеті.

Освітня та/або професійна кваліфікація викладачів має відповідати цілям та програмним результатам навчання, слідувати принципові fitness for purpose (домірність/відповідність цілям), що передбачає добір викладачів для реалізації освітніх програм Університету, виходячи із визначених цілей освітньої програми.

Освітня та/або професійна кваліфікація науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників повинна відповідати освітньому компонентові, який вони викладають, за критеріями, визначеними чинним законодавством України.

2.9. Мета та цілі освітньої програми мають узгоджуватися зі стратегією і місією Університету.

2.10. З метою забезпечення прозорості та інформаційної відкритості освітнього процесу в Університеті на сайті кожного факультету має бути відображений тематичний розділ «Освітні програми», у якому мають бути розміщені всі освітні програми факультету, а також передбачена можливість для подання зауважень та пропозицій щодо внесення змін до їх структури та змісту всіма зацікавленими особами (стейкхолдерами).

3. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ, ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

Освітня програма розробляється відповідно до затвердженої в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова форми.

Структурними елементами освітньої програми є:

1. Титульна сторінка.
2. Лист-погодження освітньої програми.
3. Передмова.
4. Розділ I. Профіль освітньої програми.
5. Розділ II. Перелік освітніх компонентів освітньої програми та їх логічна послідовність.
6. Розділ III. Форма підсумкової атестації здобувачів вищої освіти.
7. Розділ IV. Структурно-логічна схема до освітньої програми.
8. Розділ V. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми;
9. Розділ VI. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними освітніми компонентами освітньої програми.

Форми, згідно з якими необхідно оформлювати елементи освітньої програми, наведені в *Додатку 2* цього Положення.

3.1. ***Титульна сторінка*** освітньої програми повинна містити наступну інформацію:

– назву закладу вищої освіти;

– назву факультету;

– тип програми (освітньо-професійна/освітньо-наукова);

– назву освітньої програми;

– рівень вищої освіти (перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий));

– шифри та назви галузі знань і спеціальності, що вказують відповідно до затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. №1021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової перед вищої освіти», та таблиці відповідності спеціальностей переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року №266 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 07 липня 2021 року №762) (Список 1), спеціальностям переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової перед вищої освіти.

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року №266 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 року №1021) (Список 2), затвердженою Наказом МОН України від 19.11.2024 № 1025;

– шифр та назву предметної спеціальності, спеціалізації (за наявності);

– місто, рік розробки та затвердження освітньо-професійної/освітньо-наукової програми;

– у верхній правій частині титульного аркуша праворуч проставляється гриф затвердження: дата затвердження освітньої програми, підпис ректора та печатка Університету;

– у нижній частині титульного аркуша зазначається інформація про введення освітньої програми в дію наказом ректора Університету.

3.2. При оформленні ***Листа-погодження*** освітньої програми потрібно:

- заповнити інформацію про вчену раду структурного підрозділу, який ініціює відкриття освітньої програми (вказується повна назва факультету). У випадку, коли програму подано від кількох різних підрозділів, необхідно додати інформацію про вчені ради факультетів, які беруть участь у її розробці;

- зазначити дати проведення і номери протоколів вченої ради факультету, Науково-методичної ради та Вченої ради університету;

- вказати погодження із начальником Навчально-методичного центру університету, головою Науково-методичної ради університету.

3.3. ***Передмова*** до освітньої програми містить дані про:

- керівника робочої (проєктної) групи/гаранта та склад робочої/проєктної групи (не менше трьох осіб). Для кожного з членів робочої групи зазначають: ім'я, ПРІЗВИЩЕ, науковий ступінь і вчене звання (за наявності), посаду, назву підрозділу за основним місцем роботи;

- зовнішніх рецензентів освітньої програми (за наявності), які є провідними фахівцями в академічному та/або фаховому середовищі певної галузі/спеціальності та/або представників професійних організацій, ринку праці, потенційних роботодавців, які надали відгуки на освітню програму. Для кожного з із зовнішніх рецензентів та/або представників професійних організацій, ринку праці, потенційних роботодавців зазначають наступне: ім'я, ПРІЗВИЩЕ, науковий ступінь і вчене звання (за наявності), посаду, назву підрозділу за основним місцем роботи.

Рецензії та відгуки не є частиною освітньої програми, але є обов'язковим додатком до програми.

Вказують дати/терміни перегляду/оновлення освітньої програми з урахуванням принципу перегляду освітньої програми за потреби, але не рідше ніж раз на два роки.

3.4. **Розділ І «Профіль освітньої програми»** складається з 9-ти частин і подається у вигляді таблиці.

Частина 1 Профілю освітньої програми – **Загальна інформація** містить реквізити:

Рекомендації до заповнення таблиці	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Український державний університет імені Михайла Драгоманова Зазначають назву структурного підрозділу(-ів), у якому(-их)

	здійснюється навчання за освітньою програмою. У випадку підготовки здобувачів за програмами подвійних або спільних дипломів, необхідно вказати назви всіх ЗВО, які присуджують кваліфікацію за дипломом та ЗВО-координатора, а також назви країн.
Назва освітньо-професійної/наукової програми	Вказується офіційна назва освітньої програми
Тип освітньо-професійної/наукової програми	Освітньо-професійна/освітньо-наукова/освітньо-творча
Цикл/рівень вищої освіти	Потрібно вказати цикли/рівні освітньої програми відповідно до Закону України «Про вищу освіту» у трьох рамках кваліфікацій: Національній рамці кваліфікацій України (НРК України), Європейській рамці кваліфікацій для навчання впродовж життя (EQF-LLL) та Рамці кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (FQ-EHEA) Приклад: - бакалавр: НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень; - магістр: НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень - доктор філософії: НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Галузь знань (галузі знань за потреби для міждисциплінарних освітніх програм)	Приклад: А Освіта
Спеціальність (спеціальності для міждисциплінарних освітніх програм)	Приклад: А4 Середня освіта
Спеціалізація або предметна спеціальність (за наявності)	Приклад: А4.03 Історія та громадянська освіта
Кількість кредитів ЄКТС та розрахункові строки, необхідні для виконання цієї програми	Приклад: 240 кредитів; 3 роки 10 місяців
Форми здобуття освіти за цією освітньою програмою	Вказується форма (форми) здобуття освіти Приклад: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); дуальна.
Назва кваліфікації (освітньої та професійної, зокрема за наявності вибіркових блоків)	Приклад: Освітня кваліфікація: бакалавр середньої освіти (українська мова і література).
	Професійна кваліфікація 1* (присвоюється відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН України від 29.0.2024 р. №1225): вчитель-бакалавр (Середня освіта (Українська мова і література)); Професійна кваліфікація 2* за умови вибору тільки одного відповідного вибіркового блоку дисциплін присвоюється тільки одна з наступного переліку: 1) вчитель-бакалавр (Середня освіта (Англійська мова)) (присвоюється відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної

	середньої освіти», затвердженого наказом МОН України від 29.0.2024 р. №1225); 2) фахівець з літературного редагування; 3) фахівець у галузі освіти (психолого-педагогічний супровід). * присвоєння професійної кваліфікації не є обов'язковим наслідком завершення навчання за освітньою програмою та відбувається у результаті окремого оцінювання здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання на відповідність професійному стандарту чи характеристиці (змісту) професійної кваліфікації
Тип диплома (одиничний/спільний/ подвійний (за наявності))	Тип диплома – одиничний/подвійний/спільний. Якщо освітня програма реалізується тільки в УДУ імені Михайла Драгоманова, то вказують, що тип диплома – одиничний, якщо спільно із ЗВО-партнерами – то зазначають тип – спільний чи подвійний.
Найменування партнера за узгодженою спільною освітньою програмою (за наявності)	Вказується найменування партнера за узгодженою спільною освітньою програмою (за наявності)
Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою (відповідно до стандартів вищої освіти)	Зазначається ступінь попередньої освіти. За необхідності вказується, що може обмежувати перехід на ОП. Приклад: наявність повної загальної середньої освіти; наявність освітнього ступеня молодшого бакалавра, бакалавра; магістра
Мова/мови викладання	Вказують мови викладання за освітньою програмою. Приклад: українська мова/англійська мова/певні дисципліни освітньої програми викладаються англійською мовою.

При заповненні Частини 2 профілю освітньої програми – **Мета (цілі) освітньої програми** вказують чітке та коротке формулювання (з урахуванням місії і стратегії Університету).

При формуванні Частини 3 профілю освітньої програми – **Характеристика освітньої програми** необхідно зазначити:

Опис предметної області	Зазначають: Об'єкти вивчення – визначають феномени, явища або проблеми, які вивчаються. Цілі навчання – вказують очікуване застосування набутих компетентностей. Теоретичний зміст предметної області – зазначають поняття, концепції, принципи та їх використання для пояснення фактів і прогнозування результатів. Методи, методики та технології – вказують методики, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти для застосування на практиці.
Особливості програми (фокус освітньої програми та спеціальності, орієнтація освітньої програми)	Зазначаються особливості освітньої програми, які відрізняють її від інших схожих або аналогічних програм. Також можуть вказувати узгодженість освітньої програми із програмами інших країн, експериментальний характер освітньої програми та інші особливості, які надає Закон України «Про вищу освіту» в контексті академічної автономії. Фокус освітньої програми – загальна/спеціальна освіта в галузі/предметній області/спеціальності

	Ключові слова. Орієнтація освітньої програми – відповідно до МСКО освітньо-професійна та освітньо-наукова програма може мати академічну або прикладну орієнтацію. Доцільно коротко охарактеризувати наукову орієнтацію та професійні (спеціалізаційні) акценти.

У Частині 4 профілю освітньої програми – **Можливості працевлаштування за здобутою освітою та подальшого навчання** необхідно врахувати придатність до працевлаштування та придатність до подальшого навчання:

Можливості працевлаштування	Вказують види економічної діяльності, професійні назви робіт Можливості професійної сертифікації. Зазначають професії, професійні назви робіт, на підготовку яких може бути спрямована ОП.
Подальше навчання	Вказують можливості для продовження навчання на наступному освітньому рівні.

У Частини **5** профілю освітньої програми **– Викладання та оцінювання** наводять коротку характеристику викладання на освітній програмі

Викладання та навчання	Коротко (до 3-х рядків) описують основні підходи, методи та технології, які використовують на цій ОП. Приклад: студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемноорієнтоване навчання, навчання в лабораторіях, навчання засноване на дослідженнях тощо.
Оцінювання	Вказують основні стратегії та методики оцінювання. Приклад: усні та письмові екзамени, лабораторні звіти, розрахунково-графічні роботи, захисти звітів з практики, захист курсових робіт, есе, презентації, прилюдний захист кваліфікаційної роботи тощо. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти може здійснюватися за **такими критеріями** *(відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова (редакція 2024 р.))*: а) при усних відповідях: – повнота розкриття питання; – логіка викладення, культура мовлення; – впевненість, емоційність та аргументованість; – використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); – аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки. б) при виконанні письмових завдань: – повнота розкриття питання; – цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; – акуратність оформлення письмової роботи; – підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо). Оцінювання результатів навчання здійснюється шляхом визначення рівня досягнення здобувачами вищої освіти програмних результатів навчання та рівня сформованості загальних і спеціальних (фахових) компетентностей, зокрема такими **рівнями** можуть бути: *Творчий рівень.* Здобувач вільно володіє навчальним, успішно

<table>
<tr><td></td><td>
розв’язує завдання підвищеної складності, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань, при виконанні самостійної роботи.
Високий рівень. Здобувач володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допускає неточності.
Достатній рівень. Здобувач володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, проте не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає суттєві неточності.
Задовільний рівень. Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях.
Низький рівень. Здобувач володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.
Незадовільний рівень. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.
Оцінювання здійснюється за критеріями досягнення програмних результатів навчання та сформованості компетентностей відповідно до затвердженої в Університеті шкали оцінювання.
Шкала оцінювання: національна та ECTS
<table>
<tr><td rowspan="2">Статистичний розподіл позитивних оцінок*</td><td rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</td><td rowspan="2">Оцінка ECTS</td><td colspan="2">Оцінка за національною шкалою</td></tr>
<tr><td>для екзамену, курсового проєкту (роботи), виробничої практики</td><td>для заліку, навчальної практики</td></tr>
<tr><td>5%</td><td>90 – 100</td><td>A</td><td>відмінно</td><td rowspan="5">зараховано</td></tr>
<tr><td>10%</td><td>80-89</td><td>B</td><td rowspan="2">добре</td></tr>
<tr><td>35%</td><td>70-79</td><td>C</td></tr>
<tr><td>30%</td><td>65-69</td><td>D</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr>
<tr><td>20%</td><td>60-64</td><td>E</td></tr>
<tr><td></td><td>35-59</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

При заповненні Частини **6** профілю освітньої програми **– Програмні компетентності, які дають право на присудження/присвоєння визначеної освітньої та професійної кваліфікації (кваліфікацій)** вказуємо:

Інтегральна компетентність	Формують шляхом конкретизації інтегральної компетентності відповідного стандарту вищої освіти в контексті особливостей ОП.
Загальні компетентності (ЗК)	Якщо стандарти вищої освіти затверджені, наводять компетентності, визначені стандартом вищої освіти. Якщо стандарт вищої освіти відсутній, то рекомендовано формувати перелік компетентностей на основі проєкту стандарту вищої освіти або проєкту Тюнінг.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК (ФК, ПК))	Корелюють з описом відповідного кваліфікаційного рівня НРК, назви компетентностей формулюють з урахуванням категорій компетентностей НРК: знання, уміння, комунікація, автономія і відповідальність. Рекомендовано використовувати міжнародні зразки (Проєкт Тюнінг, стандарти QAA тощо) *Виділяють:* - компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, в професійному стандарті; - компетентності, визначені ЗВО. Якщо освітня програма передбачає декілька вибіркових блоків освітніх компонентів, зокрема за наявності професійної кваліфікації на освітній програмі (з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії), то програмні компетентності доцільно формулювати для кожного із запропонованих вибіркових блоків окремо.

У Частині 7 профілю освітньої програми – **Програмні результати навчання, які дають право на присудження/присвоєння визначеної освітньої та професійної кваліфікації (кваліфікацій)** слід визначати підсумкові результати навчання, що визначають нормативний зміст підготовки: знання, вміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особистісні й професійні якості, набуті у процесі освіти та особистісного і професійного розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти, та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми.

Програмні результати навчання (ПРН)	Виокремлюють: - програмні результати навчання, визначені стандартом (проєктом стандарту) вищої освіти спеціальності – узагальнені результати навчання, які корелюються з програмними компетентностями); - програмні результати навчання, визначені університетом. Якщо освітня програма передбачає наявність декількох вибіркових блоків, то програмні результати навчання доцільно формулювати для кожної із запропонованих вибіркових блоків окремо. Якщо стандарт вищої освіти відсутній, то за основу беруть опис відповідного кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій. Програмні результати навчання формулюються в активній формі із урахуванням різних рівнів складності у когнітивній сфері (таксономія Блума), а також у афективній та психомоторній сферах. Якщо розробники освітньої програми вважають за доцільне класифікувати програмні результати навчання, то рекомендовано це робити за наступною схемою (як в Додатку до диплому): знання та розуміння, застосування знань та розумінь, формування суджень або НРК України (знання, уміння, комунікація, автономність і відповідальність, інтегральна компетентність).

У Частині 8 профілю освітньої програми – **Ресурсне забезпечення реалізації освітньої програми** вказують специфічні характеристики забезпечення освітнього процесу:

Матеріально-технічне забезпечення	Вказують специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Вказують специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення

Частина 9 профілю освітньої програми – **Академічна мобільність (національна/міжнародна) містить інформацію:**

Академічна мобільність (національна / міжнародна)	Вказують укладені угоди про національну/міжнародну академічну мобільність, про можливість отримання подвійних дипломів, про тривалі міжнародні проєкти, які

	передбачають навчання здобувачів (Еразмус+К1) тощо. Може доповнюватися в процесі реалізації ОП.

3.5. **Розділ ІІ освітньої програми «Перелік освітніх компонентів освітньо-професійної/освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність»** включає наступні елементи: **перелік компонентів освітньої програми**. Необхідно вказати обов'язкові освітні компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, усі види практик, кваліфікаційну роботу), загальну кількість кредитів на кожний освітній компонент та форми підсумкового контролю. Якщо в освітній програмі є професійна/професійні кваліфікації, які присвоюються за результатами вивчення вибіркових блоків освітніх компонентів, то необхідно вказати усі освітні компоненти такого вибіркового блоку/вибіркових блоків, але при цьому зберігати можливість повного вільного вибору освітніх компонентів здобувачем, не присвоюючи у такому випадку професійну кваліфікацію, яка формується за вибірковим блоком освітніх компонентів.

3.6. **У розділі ІІІ «Форма (форми) атестації здобувачів вищої освіти, процедури та критерії присвоєння освітньої та професійної кваліфікації (кваліфікацій) (за наявності)»** подають інформацію про види (форми) підсумкової атестації. Зазначають умови проведення підсумкової атестації. Визначають процедуру та критерії присвоєння професійної кваліфікації (кваліфікацій).

Приклад:

Атестацію випускника освітньо-професійної/наукової програми (назва) спеціальності *код__ «назва»*_____ проводять у формі захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи та завершують видачею документа встановленого зразка про присудження йому/їй освітнього ступеня бакалавра/магістра із присвоєнням освітньої кваліфікації: Бакалавр/Магістр спеціальності…. та професійної (за наявності) кваліфікації: _____ за освітньою програмою _____.

Окремим рішенням екзаменаційної комісії, на підставі професійного оволодіння компетентностями, передбаченими одним із вибіркових блоків (за наявності) дисциплін та відповідними видами практик, що підтверджується успішним проходженням атестації у межах комплексного кваліфікаційного екзамену (за програмою екзамену з відповідних дисциплін), здобувачеві може бути присвоєна професійна кваліфікація вчителя-бакалавра (Середня освіта (Українська мова і література)), а також тільки одна з обраних професійних кваліфікацій (відповідно до обраного блоку вибіркових дисциплін):

Умови (критерії) присвоєння професійної кваліфікації (професійних кваліфікацій): присвоєння професійної кваліфікації не є обов'язковим наслідком завершення навчання за освітньою програмою та відбувається у результаті окремого оцінювання у процесі комплексного кваліфікаційного екзамену здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання на відповідність професійному стандарту/характеристиці (змісту) професійної кваліфікації. Обов'язковою умовою присвоєння професійної кваліфікації (професійних кваліфікацій) є успішне оволодіння знаннями, уміннями та навичками, сформованими під час вивчення освітніх компонентів та проходження практики, а також складання комплексного кваліфікаційного екзамену й захист кваліфікаційної бакалаврської роботи (за наявності) за програмою, затвердженою вченою радою факультету.

Атестацію здійснюють відкрито і публічно.

Основні етапи та процедури присвоєння професійної кваліфікації (професійних кваліфікацій) в університеті визначено у Порядку присвоєння професійних кваліфікацій в УДУ імені Михайла Драгоманова. Умови залучення роботодавців під час реалізації освітньої програми визначено у Положенні про роботу із зацікавленими

сторонами у підготовці фахівців в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова.

3.7. **Розділ IV освітньої програми «Структурно-логічна схема до освітньої програми»** (логічна послідовність вивчення освітніх компонентів освітньої програми, встановлення і оптимальної реалізації міжпредметних зв'язків), зокрема вибіркових блоків (за наявності та за умови присвоєння професійних кваліфікацій). Вона є алгоритмом реалізації освітньої програми для формування у здобувачів освіти загальних та фахових компетентностей.

Дані рекомендовано наводити у графічній формі. Мають бути вказані коди та назви освітніх компонентів згідно з навчальним планом та показані міжпредметні зв'язки (пререквізити та постреквізити за необхідності).

3.8. **При оформленні Розділу V освітньої програми «Матриця відповідності програмних компетентностей обов'язковим та вибірковим (за наявності блоку/ів, де передбачено присвоєння професійних кваліфікацій) освітнім компонентам освітньої програми»** подають інформацію у вигляді таблиці, що містить відповідність програмних компетентностей (загальних, фахових) її освітнім компонентам.

При заповненні матриці необхідно:

- по горизонталі зазначити закодовані програмні компетентності освітньої програми (ЗКn, СК(ФК/ПКn);
- по вертикалі зазначити закодовані освітні компоненти програми (ЗПn, ППn, П, НС, МР тощо).

На перетині позначається взаємозв'язок між програмними компетентностями та освітніми компонентами програми.

Слід враховувати те, що одна й та сама компетентність часто вбудована в різні освітні компоненти програми.

3.9. **При заповненні Розділу VI освітньої програми «Матриця забезпечення програмних результатів навчання обов'язковим та вибірковим (за наявності блоку/ів, де передбачено присвоєння професійних кваліфікацій) освітнім компонентам освітньої програми»** подають інформацію у вигляді таблиці, що містить відповідність програмних компетентностей (загальних, фахових), її освітнім компонентам.

При заповненні матриці необхідно:

- по горизонталі зазначити закодовані програмні результати навчання освітньої програми (ПРНn);
- по вертикалі зазначити закодовані освітні компоненти програми (ЗПn, ППn, П, НС, МР тощо).

На перетині позначають взаємозв'язок між програмними результатами навчання та освітніми компонентами програми.

При цьому слід зауважити наступне: 1) одна й та сама компетентність часто вбудована в різні компоненти програми; 2) фахові компетенції забезпечуються насамперед обов'язковими освітніми компонентами програми; 3) програмні результати навчання найперше забезпечуються саме обов'язковими освітніми компонентами програми.

4. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Навчальний план – це основний нормативний документ закладу вищої освіти, що визначає організацію освітнього процесу підготовки фахівців, який складають на підставі освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми за відповідним освітнім стандартом вищої освіти, розробленим та затвердженим відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та відповідно до рішень Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова**.**

4.1. Структура навчального плану

4.1.1. Основними структурними елементами навчального плану є:

- загальні реквізити;
- графік освітнього процесу;
- зведений бюджет часу;
- перелік назв і обсяг практичної підготовки;
- форми атестації випускників;
- план освітнього процесу.

Для забезпечення єдиних вимог щодо оформлення навчальний план складають на суцільному аркуші за формою, що є уніфікованою для відповідних рівнів вищої освіти всіх спеціальностей університету.

4.1.2. До загальних реквізитів навчального плану належать:

- гриф затвердження, за підписом ректора університету, із зазначенням дати, скріплений гербовою печаткою Університету. Розміщують у верхньому лівому кутку сторінки документа.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор університету
_____
(підпис)
академік Віктор АНДРУЩЕНКО
«__»_____ 202__ р.
(печатка)

- назви установ та структурних підрозділів: «Міністерство освіти і науки України», «Український державний університет імені Михайла Драгоманова», «назва навчального структурного підрозділу»; назва документа – «Навчальний план»; шифр і назва галузі знань, назва спеціальності, предметної спеціальності, спеціалізації (за наявності) освітньої програми (освітньо-професійної/освітньо-наукової). Розміщують по центру:

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет

Навчальний план

підготовки бакалавра/магістра
галузь знань А Освіта
спеціальність А3 Початкова освіта
освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

- форма здобуття вищої освіти інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна;
- освітній рівень (перший (бакалаврський)/другий (магістерський), третій (освітньо-науковий) рівень);
- розрахунковий строк виконання освітньої програми (термін навчання);
- вказівка про те, на базі якого освітнього ступеня здобувається рівень освіти, також освітня кваліфікація; а за наявності затвердженого професійного стандарту спеціальності вказують професійну кваліфікацію (із шифром відповідно до класифікатора професій). Розміщують у верхньому правому кутку сторінки документа.

Форма здобуття вищої освіти: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна **Освітній рівень**: перший (бакалаврський) **Розрахунковий строк виконання освітньої програми:** 3 роки 10 місяців **На базі**: повної загальної середньої освіти **Освітня кваліфікація:** бакалавр початкової освіти **Професійна кваліфікація (за наявності):** Вчитель-бакалавр (Початкова освіта)

4.1.3. У навчальних планах визначають нормативну тривалість освітньої підготовки здобувачів в Університеті, що складає:

- для освітньо-професійної програми підготовки бакалавра на основі повної загальної середньої освіти – 3 роки 10 місяців (240 кредитів ЄКТС) відповідно до стандартів вищої освіти;

- для освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за скороченою програмою (на основі диплома фахового молодшого бакалавра/молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста)) – 2 роки 10 місяців (180 кредитів ЄКТС) або 1 рік 10 місяців (120 кредитів ЄКТС) відповідно до стандартів вищої освіти;

- для освітньо-професійної програми магістра на основі освітнього ступеня бакалавра – 1 рік 4 місяці (90 кредитів ЄКТС)/1 рік 10 місяців (120 кредитів ЄКТС) відповідно до стандартів вищої освіти;

- для освітньо-наукової програми дослідницького спрямування на основі освітнього ступеня бакалавра – 1 рік 9 місяців (120 кредитів ЄКТС) відповідно до стандартів вищої освіти.

- для освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня – 4 роки (_____ кредитів ЄКТС) або відповідно до стандартів вищої освіти (за наявності).

4.1.4. Для визначення назви освітньої кваліфікації використовують назву освітнього рівня (бакалавр, магістр) та найменування спеціальності.

Назва професійної кваліфікації (за наявності) формулюється відповідно до затвердженого професійного стандарту, або визначається за переліком посад Державного класифікатора професій (ДК:003) розділу 3 «Фахівці» (для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) і розділу 2 «Професіонали» (для другого (магістерського) рівня вищої освіти, і за ІСКО/ЕСКО.

Присвоєння професійних кваліфікацій має бути обґрунтоване відповідністю результатів навчання за програмою підготовки вимогам професійного стандарту (за його відсутності – за процедурою погодження такого присвоєння з Національним агентством кваліфікацій відповідно до затвердженого Порядку присвоєння професійних кваліфікацій УДУ імені Михайла Драгоманова).

В Університеті можуть бути впроваджені розширені освітні програми, коли існує поєднання двох предметних спеціальностей чи спеціалізацій однієї спеціальності з присвоєнням двох професійних кваліфікацій; включення до освітньої програми вибіркових освітніх компонентів чи їх блоків з присвоєнням двох повних професійних кваліфікацій або однієї повної та другої часткової професійної кваліфікації та/або мікрокваліфікації (мікрокваліфікацій).

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2024 р. №1223 та затвердженого «Порядку присвоєння професійних кваліфікацій закладами вищої освіти в разі відсутності професійного стандарту» може присвоюватися не більше 2-х повних професійних кваліфікацій за освітньою програмою.

4.1.5. У графіку освітнього процесу обов’язково визначають роки (курси) навчання за відповідною освітньою програмою, для кожного з яких передбачено обсяг теоретичного навчання, види та термін практик, тривалість екзаменаційних сесій, канікул, підсумкової атестації.

При визначенні графіка освітнього процесу підготовки за денною формою необхідно враховувати наступне:

- початок навчального року в Університеті – 01 вересня. Навчальний рік включає 2 семестри (осінній та весняний) по 20 тижнів кожний, для яких планується теоретичне навчання, що завершується екзаменаційними сесіями (зимовою та літньою) та практиками. Тривалість навчального року (курсу навчання) має бути не меншою за 40 тижнів (60 кредитів ЄКТС).
- теоретичне навчання протягом семестру (крім випускного) триває, зазвичай, 17 тижнів і 3 тижні планується для проведення екзаменаційної сесії. У випадку проведення навчальних і виробничих практик з відривом від занять тривалість теоретичних занять має бути відповідно змінена.

Тривалість екзаменаційної сесії зазвичай планують із розрахунку 3 днів на підготовку та 1 день на складання кожного екзамену. Якщо навчальні дисципліни семестру мають форму контролю «залік», то екзаменаційна сесія може не проводитися.

Тривалість канікул на навчальний рік – зазвичай не менше 8 тижнів (зокрема 3=2+1 тижні – під час зимових канікул), але не більше ніж 12 тижнів. На випускному курсі передбачено лише зимові канікули.

Практична підготовка є обов’язковим освітнім компонентом освітньої програми. Виробничі практики на робочому місці проводять обов’язково з відривом від навчання (зазвичай загальною тривалістю не менше 8 тижнів), що є обов’язковою умовою присвоєння професійної кваліфікації.

Навчальні практики можуть проводити одночасно з теоретичним навчанням (part-time, коли кілька днів впродовж тижня відводять на практику) що має бути відображено в розкладі навчальних занять.

При плануванні всіх видів практичної підготовки (навчальні та виробничі практики) необхідно враховувати обсяги практичної складової підготовки, визначені стандартами вищої освіти з відповідної спеціальності, та загальний обсяг кредитів, виділених на практичну підготовку, що має складати не менше 30 кредитів ЄКТС (12,5 % від загальної кількості кредитів за програмою підготовки бакалавра та 10-20% для магістрів.

Стандарти вищої освіти чітко визначають види підсумкової атестації. Якщо навчальним планом передбачено підсумкову атестацію у формі захисту кваліфікаційної роботи, має передбачатися час для її написання, який зазначається в графіку освітнього процесу: за освітнім рівнем бакалавра – не менше 6 тижнів, за освітнім рівнем магістра – не менше 6 тижнів (з терміном навчання 1 р. 4 міс.; 8 тижнів (з терміном навчання 1 рік 10 міс.) за виключенням випадків підготовки за освітньо-науковими програмами, що передбачають тривалість написання кваліфікаційної роботи до 20 тижнів.

Підсумкову атестацію здобувачів вищої освіти проводять після завершення навчання на відповідному рівні вищої освіти. Тривалість підсумкової атестації складає 2 тижні. Особливості складання графіка освітнього процесу для третього (освітньо-наукового) рівня визначаються окремо.

4.1.6. Зведений бюджет часу оформлюють у вигляді окремої таблиці, в якій наведено основні форми організації освітнього процесу, що зазначені у графіку освітнього процесу. У таблиці подано кількісні значення (в тижнях) тривалості відповідних складових освітнього процесу для кожного курсу навчання (навчального року) та в цілому за весь період навчання.

Для зручності подання інформації таблицю зведеного бюджету часу розташовують з правого боку графіка освітнього процесу. Форма й зміст таблиці зведеного бюджету часу залежить від тривалості освітньої програми підготовки фахівців.

Якщо навчальний план передбачає підготовку за освітнім рівнем бакалавра (з терміном навчання 3 роки 10 місяців) або рівнем магістра (з терміном навчання 1 рік 4 місяці), то зведений бюджет часу складають за формою, поданою нижче у таблицях 1 і 2 (наведені в таблицях числа є умовними та повинні розглядатися лише як приклади).

Таблиця 1

Зведений бюджет часу (в тижнях) при підготовці бакалаврів

Курс	Теоретичне навчання	Екзаменаційна сесія	Практика	Підготовка бакалаврської роботи	Підсумкова атестація	Канікули	Всього
1	34	6	2 (безвідривно)			12	52
2	32	6	2			12	52
3	24	6	10			12	52
4	21	5	6	6	2	3	43
Разом	111	23	18	6	2	39	199

Таблиця 2

Зведений бюджет часу (в тижнях) при підготовці магістрів

Курс	Теоретичне навчання	Екзаменаційна сесія	Практика	Підготовка магістерської роботи	Підсумкова атестація	Канікули	Всього
1	21	4	12	4		11	52
2	11	2		2	2	0	17
Разом	32	6	12	6	2	11	69

4.1.7. Планування практичної підготовки подають у вигляді таблиці, в якій наводять: назву практики (навчальна, виробнича, переддипломна тощо), порядковий номер семестру, в якому її проводять, та тривалість проведення практики у тижнях і кредитах ЄКТС. Тривалість практик (у тижнях) має відповідати визначеним у графіку освітнього процесу періодам практичної підготовки. Для різних освітніх програм підготовки фахівців, як приклад, у таблиці показано різну кількість тижнів, відведених на практики, а також можливі назви практик та їх розподіл за семестрами.

Таблиця 3

Рекомендований перелік видів практик і їхня тривалість

Назва практики	Семестр	Тижні	Кредити ЄКТС
Навчальна (ОР бакалавр)			
- культурологічна (безвідривна)	2	2	3
- навчальна/навчальна (за фахом)	3 або 4	2	3
	5	4	6
Виробнича (ОР бакалавр):			
- виробнича / виробнича	6	6	9
	7	6	9
Виробнича (ОР магістр 1 рік 4 міс.):			
- виробнича			
- науково-дослідницька	1	6	9
- науково-педагогічна	2	3	4,5
	2	3	4,5

У розділі IV. «Підсумкова атестація» визначають конкретні форми підсумкової атестації (комплексний кваліфікаційний екзамен, кваліфікаційний екзамен, атестаційний екзамен, тестовий атестаційний екзамен, захист випускної кваліфікаційної роботи) та відповідно до графіка освітнього процесу вказують номер останнього семестру.

Таблиця 4

Підсумкова атестація

№	Форма підсумкової атестації	Семестр
1.	Комплексний кваліфікаційний екзамен/ Атестаційний екзамен/ Кваліфікаційний екзамен	8 / 3 / 4

2.	Захист кваліфікаційної роботи	8 / 3 / 4

Підсумкову атестацію осіб, які здобувають в Університеті ступінь бакалавра або магістра, здійснюють з метою встановлення фактичної відповідності рівня та обсягу знань, умінь, компетентностей вимогам освітньої програми та стандартам вищої освіти й здійснюють у формі комплексного кваліфікаційного екзамену/кваліфікаційного екзамену/атестаційного екзамену за фахом та/або захисту випускної кваліфікаційної роботи бакалавра/магістра.

У разі присвоєння повної/часткової/мікро професійної кваліфікації за вибірковими освітніми компонентами чи/та їх блоками відповідні завдання мають бути включені до комплексного кваліфікаційного/атестаційного/кваліфікаційного екзамену.

4.1.8. План освітнього процесу обов'язково повинен включати відомості про:

• обов'язкову частину підготовки відповідно до освітньої програми;

• вибіркову частину програми (дисципліни вільного вибору здобувача за циклами загальної та професійної підготовки);

• коди та назви навчальних дисциплін;

• семестровий контроль (екзамени, заліки);

• обсяг (кількість кредитів ЄКТС та годин) з кожної навчальної дисципліни;

• розподіл загальної кількості годин дисципліни на аудиторні (лекції, семінарські, лабораторні, практичні) та самостійну роботу здобувачів. Лабораторні заняття можуть бути передбачені на освітніх програмах лише для фізичних та хімічних спеціальностей;

• кількість аудиторних годин з дисципліни в семестрі;

• курсові роботи (проєкти);

• кількість тижнів у кожному семестрі;

• загальну кількість годин тижневого навантаження;

• кількість екзаменів;

• кількість заліків;

• кількість курсових робіт (проєктів).

4.1.9. У плані освітнього процесу навчальні дисципліни структурують за статусом (обов'язкова або вибіркова частини програми), а також за відповідними циклами підготовки – загальної та професійної.

4.1.10. Для кожної навчальної дисципліни або практики встановлюють код, який сформовано з букв та цифр, що характеризують статус та місце освітнього компонента програми. Рекомендовано в межах Університету використовувати такі умовні позначення циклів (блоків) дисциплін, зокрема передбачених освітніми стандартами вищої освіти:

ЗП – цикл начальних дисциплін загальної підготовки;

ПП – цикл навчальних дисциплін професійної підготовки;

ВВ – блок навчальних дисциплін вільного вибору здобувача;

П – блок переліку видів практичної підготовки.

Після букв цифрами вказують: однозначне число-номер блоку, двозначне число – порядковий номер навчальної дисципліни або практики в циклі, блоці дисциплін, що є наскрізним для певної групи (наприклад, ЗП03 – третя

дисципліна І циклу дисциплін загальної підготовки; ПП2.05 – п’ята дисципліна блоку науково-предметної підготовки циклу професійної підготовки, ВВ1.03 – третя дисципліна у вибірковому блоці навчальних дисциплін за вибором здобувача циклу загальної підготовки (загальноуніверситетський каталог) ВВ2.02 – друга навчальна дисципліна за вибором здобувача циклу професійної підготовки, П02 – друга практика в переліку видів практичної підготовки.

4.1.12. Зміст обов’язкової частини навчального плану має формуватися відповідно до переліку загальних і спеціальних компетентностей, визначених стандартами вищої освіти відповідних галузей знань і спеціальностей.

4.1.13. У структурі навчальних планів передбачити вибіркову частину підготовки. Згідно з чинним законодавством України вибіркова частина навчального плану відповідної освітньої програми має становити не менше, ніж 25 % від загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для певного рівня вищої освіти, що визначає обсяг вибіркової складової, зокрема:

- для бакалаврського рівня освіти – не менше 60 кредитів ЄКТС;
- для магістерського рівня освіти – не менше 24-30 кредитів ЄКТС, залежно від обсягів магістерської програми (90/120 кредитів).
- для третього освітньо-наукового/освітньо-творчого рівня – не менше 12 кредитів ЄКТС залежно від обсягу освітньо-наукової програми.

Навчальні дисципліни вільного вибору здобувачів вищої освіти вводять до робочих навчальних планів освітньої програми та індивідуальних навчальних планів здобувачів.

4.1.14. Вибіркові блоки навчальних дисциплін можуть бути спрямовані на формування фахових компетентностей з метою здобуття повної/часткової/мікрокваліфікації (за наявності) або формуватися відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача. Обсяг вибіркових блоків навчальних дисциплін складає 30 кредитів ЄКТС для освітнього ступеня бакалавра та 18 кредитів ЄКТС для освітнього ступеня магістра.

Розподіл вибіркових навчальних дисциплін за курсами та семестрами здійснюють з урахуванням послідовності вивчення обов’язкових освітніх компонентів за сприяння куратора ЄКТС.

4.1.15. Зменшення кількості навчальних дисциплін забезпечують через запровадження модульної структури навчальних планів за рахунок укрупнення навчальних курсів, їх групування у блоки з дотриманням правила модуляризації (бімодуляризації), коли обсяги навчальних курсів/дисциплін та практик зазвичай кратні певній мінімальній кількості кредитів, наприклад: 3 - 6 - 9 - 12 - 15.

4.1.16. Для обов’язкових фахових навчальних дисциплін освітньої програми рекомендовано встановлювати мінімальний обсяг переважно у 6 кредитів ЄКТС, для вибіркових навчальних дисциплін рекомендованим є мінімальний обсяг у 3 кредити ЄКТС.

4.1.17. Для забезпечення можливостей реалізації права здобувачів на вільний вибір навчальних дисциплін, підтримки академічної мобільності здобувачів пропонується планувати вивчення певного навчального курсу/дисципліни або проходження практики протягом одного семестру, крім випадків, коли збільшення тривалості вивчення навчального курсу до 2 і більше семестрів обумовлене обсягом та методичною доцільністю.

4.1.18. Для кожної навчальної дисципліни зазначають загальну кількість кредитів і годин, відведених для її засвоєння. Також зазначають загальний час аудиторних занять та їх розподіл за видами: лекції, практичні або семінарські заняття, лабораторні заняття. Окремо зазначають час самостійної роботи здобувачів.

4.1.19. Вивчення всіх навчальних дисциплін обов'язкової частини завершується зазвичай складанням екзаменів.

У колонках «Контрольні заходи та їх розподіл за семестрами» зазначають розподіл семестрових екзаменів і заліків, курсових робіт (проєктів). Формою атестації результатів практичної підготовки є: залік – для навчальних практик і диференційований залік – для виробничих практик.

У кожному семестрі зазвичай планується не більше восьми форм контролю (екзаменів і заліків), при тому, що оптимальна кількість екзаменів під час екзаменаційної сесії має бути не більше п'яти – для освітнього ступеня бакалавра, не більше чотирьох – для освітнього ступеня магістра.

4.2. Загальні вимоги до навчального плану

4.2.1. При складанні навчального плану необхідно враховувати, що 1 кредит ЄКТС становить 30 академічних годин; 60 кредитів ЄКТС відповідають одному навчальному року. Один навчальний тиждень відповідає 1,5 кредитам ЄКТС. Тривалість семестру становить 20 тижнів, що відповідає 30 кредитам ЄКТС.

Обсяги навчальних дисциплін мають бути пропорційними їх участі у забезпеченні досягнення заявлених програмних результатів навчання. Не допускається планування навчальних дисциплін, за якими не визначені результати навчання.

4.2.2. Вивчення навчальних дисциплін циклів загальної та професійної підготовки освітніх програм підготовки бакалавра слід планувати протягом переважно перших трьох років навчання для освітнього ступеня бакалавра.

4.2.3. Обов'язкова частина програми підготовки є інваріантною для всіх здобувачів вищої освіти певної спеціальності, незалежно від обраної здобувачем вибіркової складової підготовки. Успішне засвоєння інваріантної складової освітньої програми є підставою для присвоєння здобувачеві відповідної освітньої кваліфікації.

4.2.4. Вибіркова частина освітньої програми підготовки у навчальних планах має становити не менше 25% від загальної кількості кредитів, передбачених для певного рівня вищої освіти.

4.2.5. Навчальний план має містити лише обов'язкові освітні компоненти та передбачати певний обсяг часу для вибіркових навчальних дисциплін (25% від загального обсягу освітньої програми). У випадку, коли вивчення навчальних дисциплін вибіркового блоку передбачає присвоєння професійної кваліфікації, то ця частина підготовки вводиться до навчального плану в повному обсязі (назви навчальних дисциплін, обсяг, розподіл аудиторних годин між видами робіт, назва професійної кваліфікації (повної/часткової/мікрокваліфікації тощо).

4.2.6. Навчальні дисципліни вільного вибору здобувачів вводять до робочих навчальних планів освітньої програми та індивідуальних навчальних планів здобувачів з метою створення умов для формування індивідуальної

траєкторії особистісного розвитку здобувача, урахування особистих прагнень та уподобань здобувачів щодо своєї майбутньої професійної діяльності, набуття ними соціальних компетентностей (soft skills), що відповідають освітній траєкторії здобувача, забезпечення можливостей поглибленого вивчення навчальних дисциплін, що не входять до обов'язкової частини підготовки.

4.2.7. Вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами в Університеті здійснюють зазвичай у межах таких складових каталогу вільного вибору навчальних дисциплін:

- загальноуніверситетська складова каталогу – забезпечує вибір окремих навчальних дисциплін із запропонованого переліку, який містить навчальні дисципліни різних освітніх програм вищої освіти (певного освітнього рівня) циклу загальної підготовки;

- факультетська складова каталогу може бути реалізована за двома моделями:

- перша модель вибору, коли здобувачі освіти обирають навчальні дисципліни, об'єднані у блоки із присвоєнням повної/часткової/мікро професійної кваліфікації або без присвоєння професійної кваліфікації (обсяг такого вибору складає 30 кредитів ЄКТС для бакалавра і 18 кредитів ЄКТС для магістра та вибір окремих навчальних дисциплін поглибленого вивчення зі спеціальності, які підвищують рівень фахової підготовки (обсяг 21 кредит для бакалавра і 6 кредитів ЄКТС для магістра з терміном навчання 1 р. 4 міс., 12 кредитів ЄКТС з терміном навчання 1 р.9 міс.,1 р. 10 міс.);
- друга модель вибору, коли здобувачі освіти обирають навчальні дисципліни із запропонованого профільними кафедрами та робочою групою з розробки освітньої програми переліку окремих навчальних дисциплін факультетського каталогу (обсяг такого вибору складає 51 кредит ЄКТС для бакалавра і 24 кредити ЄКТС для магістра з терміном навчання 1 р. 4 міс., 30 кредитів ЄКТС - з терміном навчання 1 р. 9 міс., 1 р. 10 міс.).

4.2.8. Деталізація змісту вибіркових дисциплін освітньої програми реалізується в робочому навчальному плані освітньої програми та індивідуальному навчальному плані здобувача. За обґрунтованим та вмотивованим звернення здобувача до гаранта освітньої програми можливий вибір освітніх компонентів з інших рівнів вищої освіти.

4.2.9. Вивчення навчальних дисциплін циклу вільного вибору здобувача у програмах бакалаврської підготовки доцільно планувати з другого курсу. Обсяг вибіркової дисципліни зазвичай складає 3 кредити ЄКТС. Формою семестрової атестації є залік.

4.2.10. Курсова робота/проєкт визначається програмою профільної навчальної дисципліни. Передбачений час на її виконання – не менше одного кредиту ЄКТС. На один навчальний рік (курс) планують не більше однієї курсової роботи/проєкту. Виконання курсових робіт/проєктів не планують в останньому семестрі.

4.2.11. Атестація (зокрема підсумкова) проводиться після завершення підготовки за освітньою програмою (виконання навчального плану) і не є освітнім компонентом. Відповідно до п. 1 ст. 6 Закону України «Про вищу освіту» атестація – це встановлення відповідності результатів навчання

(наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої (наукової, освітньо-творчої) програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту. Згідно з цим же законом екзаменаційна комісія розпочинає роботу вже після виконання здобувачем освітньої програми, тому кредити ЄКТС для підсумкової атестації не встановлюють.

4.2.12. Вивчення всіх навчальних дисциплін завершується екзаменом або заліком. Якщо дисципліна є інтегрованою і викладається впродовж двох і більше семестрів, проміжний контроль має бути модульним, завершальною формою контролю для таких дисциплін є екзамен. Екзамен як підсумкова форма контролю не планується для дисциплін, в яких відсутні лекційні заняття (за винятком іноземної мови).

4.3. Вимоги до складання навчального плану бакалаврського рівня освіти

4.3.1. Загальний обсяг освітньо-професійної програми освітнього рівня бакалавра – 240 кредитів ЄКТС з терміном підготовки 3 роки 10 місяців.

Обов'язкова частина підготовки становить 75% (зокрема 180 кредитів (теоретичного навчання – 141 кредит; практика – 30 кредитів, підготовка бакалаврської роботи – 9 кредитів), вибіркова частина підготовки – 25% (60 кредитів).

Для навчальних планів підготовки педагогічних працівників блок навчальних дисциплін «Драгоманівські студії» професійної підготовки встановлюється обсягом 24 кредити.

4.3.2. Обсяги вибіркової частини плану:

- вибіркові навчальні дисципліни із загальноуніверситетського каталогу повинні становити не менше 9 кредитів ЄКТС для освітнього ступеня бакалавра.

- вибіркові навчальні дисципліни із факультетського каталогу забезпечуються за двома моделями: 1) частина об'єднаних у блоки дисциплін, що забезпечує присвоєння додаткової кваліфікації повинна становити не менше 30 кредитів ЄКТС, вибіркові навчальні дисципліни з переліку – 21 кредит ЄКТС;

2) вибіркові навчальні дисциплін з переліку складають 51 кредит ЄКТС.

4.3.3. Обсяг аудиторних занять здобувачів вищої освіти денної форми навчання становить 20-22 години на тиждень. У навчальному плані бакалаврського рівня для кожної навчальної дисципліни співвідношення обсягу аудиторної роботи до загального обсягу зазвичай встановлюється в межах 1/3 від загального обсягу годин на навчальну дисципліну, так що кількість аудиторних годин на кредит – не більше 12 годин.

4.3.4. Практична підготовка встановлюється обсягом, що визначено стандартом вищої освіти спеціальності, але не менше 12,5% – 30 кредитів ЄКТС.

4.3.5. Для підготовки кваліфікаційної роботи бакалавра виділяють не менше 6 тижнів у графіку освітнього процесу та планують 9 кредитів ЄКТС.

4.3.6. Розподіл загального навчального часу за циклами підготовки та блоками дисциплін у навчальних планах освітнього ступеня бакалавр для педагогічних і непедагогічних спеціальностей подано в таблицях 5 і 6.

Таблиця 5

Розподіл загального навчального часу за циклами підготовки в навчальних планах освітнього ступеня бакалавр педагогічних спеціальностей (термін навчання – 3 роки 10 місяців, 240 кредитів ЄКТС)

Код, № з/п	Назва циклу підготовки	Педагогічні спеціальності	
		Обсяг, кредитів ЄКТС	Питома частина, %
І.	**Обов'язкова частина**	**180**	**75**
ЗП	**Цикл загальної підготовки**	**30**	**12,5**
ПП	**Цикл професійної підготовки**	**111**	**46,25**
ПП1	*«Драгоманівські студії»*	*24*	*10*
ПП2	*Науково-предметна підготовка*	*87*	*36,25*
П	**Практична підготовка**	**30**	**12,5**
БР	**Підготовка бакалаврської роботи**	**9**	**3,75**
ІІ.	**Вибіркова частина**	**60**	**25**
ВВ	**Навчальні дисципліни вільного вибору студента**		
ВВ1	*Навчальні дисципліни загальної підготовки*	**9**	**3,75**
ВВ2	*Навчальні дисципліни факультетського каталогу*	**51**	**21,25**
	І модель вибору:		
ВВ2	*Навчальні дисципліни поглибленої підготовки за спеціальністю (вибір з переліку)*	**51**	**21,25**
	ІІ модель вибору:		
ВВ2.1	*Навчальні дисципліни вибіркового блоку для отримання професійної кваліфікації*	*30*	*12,5*
ВВ2.2	*Навчальні дисципліни факультетського каталогу*	21	8,75
	Разом:	**240**	**100**

Таблиця 6

Розподіл загального навчального часу за циклами підготовки в навчальних планах освітнього ступеня бакалавр непедагогічних спеціальностей (термін навчання – 3 роки 10 місяців, 240 кредитів ЄКТС)

Код, № з/п	Назва циклу підготовки	Непедагогічні спеціальності	
		Обсяг, кредитів ЄКТС	Питома частина, %
І.	**Обов'язкова частина**	**180**	**75**
ЗП	**Цикл загальної підготовки**	**30**	**12,5**
ПП	**Цикл професійної підготовки**	**111**	**46,25**
П	**Практична підготовка**	**30**	**12,5**
БР	**Підготовка бакалаврської роботи**	**9**	**3,75**
ІІ.	**Вибіркова частина**	**60**	**25**

ВВ	**Навчальні дисципліни вільного вибору студента**		
ВВ1	*Навчальні дисципліни загальної підготовки*	**9**	**3,75**
ВВ2	*Навчальні дисципліни факультетського каталогу*	**51**	**21,25**
	І модель ви вибору:		
ВВ2	*Навчальні дисципліни факультетського каталогу)*	**51**	**21,25**
	ІІ модель вибору:		
ВВ2.1	*Навчальні дисципліни вибіркового блоку для отримання професійної кваліфікації*	*30*	*12,5*
ВВ2.2	*Навчальні дисципліни факультетського каталогу*	21	8,75
	Разом:	**240**	**100**

4.3.7. Нормативний термін навчання за освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра для осіб, які здобули освітній рівень молодший спеціаліст/молодший бакалавр з відповідної спеціальності, становить 2 роки 10 місяців (180 кредитів ЄКТС), 1 рік 10 місяців (120 кредитів ЄКТС).

Обсяг та зміст підготовки здобувача за бакалаврською програмою на базі молодшого спеціаліста/молодшого бакалавра встановлюється шляхом порівняння змісту та обсягів залікових кредитів, що зараховані здобувачеві за програмою підготовки молодшого спеціаліста, зі змістом навчальних програм підготовки бакалавра (зокрема відповідно до Стандарту вищої освіти відповідної спеціальності).

4.3.8. Академічна різниця з навчальних дисциплін першого курсу підготовки за навчальним планом освітнього рівня бакалавра, що виникає у результаті прийому молодших спеціалістів/молодших бакалаврів, включається до індивідуального навчального плану здобувача і складається ним за індивідуальним графіком та не має перевищувати 20 кредитів ЄКТС. Результати складання підсумкового контролю з навчальних дисциплін за академічною різницею вносяться до залікової книжки здобувача вищої освіти.

4.4. Вимоги до складання навчального плану другого (магістерського) рівня освіти

4.4.1. Загальний обсяг освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня освіти становить 90-120 кредитів ЄКТС, освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС.

4.4.2. Обов’язкова частина навчального плану для другого (магістерського) рівня становить близько 75% (зокрема теоретичне навчання – близько 40% (з терміном навчання 1 рік 4 міс. та 1 рік 10 міс.), 50% (з терміном навчання 1 рік 9 міс.) від загального обсягу кредитів ЄКТС та близько 10-20% – практична складова підготовки).

4.4.3. Вибіркова частина навчального плану складає не менше 25% від загального обсягу, з яких на підготовку за вибірковим блоком дисциплін передбачено 18 кредитів ЄКТС.

4.4.4. Обсяг аудиторних занять здобувачів вищої освіти денної форми навчання на магістерському рівні навчання становить не більше 16 годин на тиждень з розрахунку не більше 10 аудиторних годин на кредит.

4.4.5. Практична підготовка повинна складати не менше 10% від загального обсягу програми (з терміном навчання 1 рік 9 міс.), не менше 15% (з терміном навчання 1 рік 10 міс.), не менше 20% (з терміном навчання 1 рік 4 міс.).

4.4.6. Підготовка кваліфікаційної (магістерської) роботи: для освітньо-професійних програм (з терміном навчання 1 рік 4 міс. та 1 рік 10 міс.) має становити 10%, для освітньо-наукової програми (з терміном навчання 1 рік 9 міс.) – 25% від загального обсягу освітньої програми.

4.4.7. Розподіл загального навчального часу за циклами підготовки та блоками дисциплін в навчальних планах освітнього ступеня магістр подано в таблиці 7.

Таблиця 7

Розподіл загального навчального часу за циклами підготовки в навчальних планах освітнього ступеня магістр (термін навчання – 1 рік 4 місяці, 90 кредитів ЄКТС; 1 рік 10 місяців ЄКТС, 120 кредитів ЄКТС; 1 рік 9 місяців ЄКТС, 120 кредитів ЄКТС

Код, № з/п	**Назва циклу підготовки**	**Освітньо-професійна програма 1 рік 4 місяці**		**Освітньо-професійна програма 1 рік 10 місяців**		**Освітньо-наукова програма 1 рік 9 місяців**	
		Обсяг, кредитів ECTS	*%*	*Обсяг, кредитів ECTS*	*%*	*Обсяг, кредитів ECTS*	*%*
І.	**Обов'язкова частина**	**66**	**73,3**	**90**	**75**	**90**	**75**
ЗП	**Цикл загальної підготовки**	**12**	**13,3**	**12**	**10**	**12**	**10**
ПП	**Цикл професійної підготовки**	**54**	**60**	**78**	**65**	**78**	**65**
ПП1	*Науково-предметна підготовка*	**24**	**26,7**	**48**	**40**	**36**	**30**
НДР	**Науково-дослідницька робота і практика**	**30**	**33,3**	**30**	**25**	**42**	**35**
П	Практична підготовка	18	20	18	15	12	10
НС	Науковий семінар	3	3,3				
МР	Підготовка магістерської роботи	9	10	12	10	30	25
ІІ.	**Вибіркова частина**	**24**	**26,6**	**30**	**25**	**30**	**25**
ВВ	Навчальні дисципліни вільного вибору здобувача освіти	**24**	**26,6**	**30**	**25**	**30**	**25**
ВВ1	*Навчальні дисципліни загальної підготовки*	6	6,6	6	5	6	5
ВВ2	*Навчальні дисципліни факультетського каталогу*	18	20	24	20	24	20
	І модель ви вибору:						
ВВ2	*Навчальні дисципліни факультетського каталогу*	18	20	24	20	24	20

	ІІ модель вибору:						
ВВ2.1	*Навчальні дисципліни вибіркового блоку для отримання професійної кваліфікації*	18	20	18	15	18	15
ВВ2.2	*Навчальні дисципліни факультетського каталогу*			6	5	6	5
	Разом:	**90**	**100**	**120**	**100**	**120**	**100**

4.5. Вимоги до складання навчального плану магістерського рівня освіти для здобувачів, які вступали за дипломом про вищу освіту, здобутим за іншою спеціальністю

4.5.1. Обсяг освітньо-професійних програм підготовки магістрів, які вступали за дипломом про вищу освіту, здобутим за іншою спеціальністю, складає 120 кредитів з терміном підготовки 1 рік 10 міс. Здобувачі мають право вступу на освітньо-професійні програми з терміном навчання 1 р. 4 міс. за обов'язкової умови складання протягом І семестру навчання 30 кредитів ЄКТС базового рівня підготовки.

4.6. Вимоги до складання навчальних планів підготовки фахівців за вечірньою та заочною формами навчання

4.6.1. Підготовку фахівців в Університеті на вечірній та заочній формі здобуття вищої освіти проводять за освітньо-професійними програмами бакалавра і магістра. Навчальний план для вечірньої та заочної форм здобуття вищої освіти є похідним від навчального плану відповідної спеціальності за денною формою. Навчальні плани для вечірньої форми здобуття вищої освіти складають за уніфікованими формами навчальних планів денної форми. Навчальні плани для заочної форми складають за уніфікованими формами навчальних планів заочної.

4.6.2. Загальний обсяг навчального часу, перелік дисциплін за циклами, їх загальний обсяг у годинах та кредитах ЄКТС, перелік і обсяги практик, види підсумкового контролю та форми атестації в навчальних планах для вечірньої і заочної форми здобуття вищої освіти мають повністю збігатися з відповідними значеннями навчального плану денної форми.

4.6.3. Тривалість навчання за заочною формою для здобуття певного рівня вищої освіти визначається Університетом і не може перевищувати розрахунковий строк виконання освітньої програми (нормативний термін) для денної форми, визначений стандартом вищої освіти більше ніж на 25 %.

4.6.5. Скорочення кількості аудиторних занять порівняно з планом денної форми здобуття вищої освіти повинно бути пропорційним за всіма дисциплінами навчального плану та відповідати нормативам чисельності здобувачів на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника, які порівняно з нормативами денної форми для вечірньої форм здобуття вищої освіти зменшується у 2, а для заочної – у 3 рази. Отже, обсяг аудиторних занять здобувачів вечірньої та заочної форм, відповідно, становить не більше 7-х і 3-4-х годин на один кредит ЄКТС для освітнього ступеня бакалавра та не більше 5-х і 3-х годин на один кредит ЄКТС для освітнього ступеня магістра.

4.6.6. Визначення навчального часу для аудиторних занять і екзаменаційно-залікових сесій для заочної форм навчання здійснюється на основі загальної кількості днів оплачуваної відпустки, що згідно з чинним законодавством надається працівникам, які успішно навчаються і поєднують роботу з навчанням.

Тривалість навчально-екзаменаційних сесій на заочній формі навчання – 30 календарних днів на рік на 1-2-х курсах освітніх рівнів бакалавра та магістра і 40 календарних днів на рік – на 3-4-ому курсах, при цьому, на першому курсі – 3 навчально-екзаменаційні сесії по 10 календарних днів, на 2-ому курсі – 2 навчально-екзаменаційні сесії по 15 календарних днів, на 3-4-курсах – 2 навчально-екзаменаційні сесії – 20 календарних днів.

4.6.7. При розрахунку тривалості навчально-екзаменаційної сесії передбачити, що тривалість робочого дня становить не більше 6 академічних годин.

4.6.8. Здобувачам вищої освіти, які успішно навчаються на період підготовки та захисту кваліфікаційної роботи може надаватися додаткова оплачувана відпустка тривалістю 4 місяці.

4.7. Порядок введення в дію навчального плану

4.7.1. Навчальний план пропонують для затвердження на засіданні Науково-методичної ради університету, Вченої ради університету. Після затвердження навчальний план підписує ректор Університету, підпис скріплюють гербовою печаткою Університету.

4.7.2. Навчальний план розробляють на відповідних факультетах, зокрема проєктні (робочі) групи/групи забезпечення освітньої програми. Навчальний план підписує гарант освітньої програми та завідувач профільної кафедри.

Навчальний план погоджують в наступному порядку:

- декан факультету;
- начальник Навчально-методичного центру Університету;
- проректор з навчально-методичної роботи.
- проректор з наукової роботи для третього (освітньо-наукового) рівня.

4.7.3. Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який затверджує проректор з навчально-методичної роботи або проректор з наукової роботи для третього (освітньо-наукового) рівня.

Зміни до навчальних планів, що стосуються оновлення обов’язкових складових підготовки фахівців відповідної освітньої програми, розглядають і затверджують на засіданні Вченої ради університету, відповідно до стандартів вищої освіти.

5. ВИМОГИ ДО ПРОЄКТНОЇ (РОБОЧОЇ) ГРУПИ З РОЗРОБКИ/ОНОВЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ТА ГРУПИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ/СПЕЦІАЛЬНОСТІ

5.1. Для розробки/оновлення освітніх програм в Університеті можуть створювати проєктні (робочі) групи, склад яких затверджують наказом ректора на основі поданих пропозицій від факультетів/інститутів.

5.1.1. Проєктна (робоча) група має складатися з науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких Університет є основним місцем роботи і які мають освітню та/або професійну кваліфікацію відповідно до освітньої програми. До проєктних (робочих) груп можуть бути залучені представники ринку праці, академічної спільноти та здобувачі вищої освіти відповідного рівня.

5.1.2. Керівником проєктної (робочої) групи призначають одного з її членів, який має науковий ступінь і належний стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи.

5.2. Для забезпечення освітнього процесу за затвердженими та чинними освітніми програмами формують групу забезпечення освітньої програми/спеціальності, до якої входять науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники, які:

- працюють в Університеті;
- мають кваліфікацію відповідно до освітньої програми/спеціальності або до освітнього компонента, який викладають;
- особисто беруть участь в освітньому процесі;
- відповідають за виконання освітніх програм на певних рівнях вищої освіти;
- відповідають кадровим вимогам, визначеними чинними Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності.

5.2.4. Керівником групи забезпечення освітньої програми/спеціальності призначають одного з її членів, який має науковий ступінь та/або належний стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи відповідно до освітньої програми чи спеціальності. Керівник групи забезпечення освітньої програми зазвичай є гарантом освітньої програми.

5.2.5. До обов’язків гаранта/керівника групи забезпечення освітньої програми/спеціальності входить:

- особиста участь в освітньому процесі за освітньою програмою/спеціальністю;
- координація роботи членів групи забезпечення освітньої програми/спеціальності;
- координація розробки освітніх програм за рівнями відповідно до стандартів вищої освіти;
- взаємодія з працедавцями, здобувачами, випускниками щодо розвитку освітньої програми та спеціальності загалом;
- узгодження робочих програм навчальних дисциплін (силабусів) обов’язкової частини на рівні спеціальності;
- надання пропозицій щодо розвитку освітніх програм у межах спеціальності.

5.2.6. До обов’язків члена групи забезпечення освітньої програми / спеціальності входить:

- особиста участь в освітньому процесі за освітньою програмою/спеціальністю;
- виконання доручень керівника групи забезпечення та/або гаранта освітньої програми, пов’язаних з підготовкою та реалізацією освітньої програми;

- належне забезпечення реалізації освітніх компонентів програми (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо);

- розробка пропозицій щодо розвитку освітніх програм та удосконалення змісту освіти за елементами освітніх програм;

- участь у розробці окремих елементів освітніх програм і навчальних планів;

- участь у підготовці документів для створення, оновлення, акредитації освітніх програм;

- розробка програм та екзаменаційних матеріалів для вступних випробувань (за наявності);

- розробка необхідного навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів.

5.2.7. Педагогічне навантаження керівника та членів проєктної (робочої) групи/групи забезпечення за виконання визначених цим положенням функцій здійснюється в межах часу, відведеного на науково-методичну та організаційну роботу і може передбачати додаткове матеріальне заохочення з боку керівництва Університету.

6. ФУНКЦІЇ, ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ ГАРАНТА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

6.1. Гарант освітньої програми

6.1.2. Гарант – це науково-педагогічний або науковий працівник, який/яка працює в Університеті за основним місцем роботи та визначений наказом ректора відповідальним за реалізацію освітньої програми. Гарант має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною чи спорідненою до освітньої програми спеціальністю або належний досвід роботи в галузі. Цей працівник/працівниця може бути гарантом лише однієї освітньої програми. Гарант освітньої програми може працювати в університеті на відповідній кафедрі або в будь-якому іншому університетському підрозділі за основним місцем роботи чи за сумісництвом (внутрішнім).

6.1.2. Гарант освітньої програми здійснює організацію та координацію діяльності з розроблення, впровадження і реалізації, моніторингу та перегляду освітньої програми, забезпечення і контролю якості підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю в межах певної освітньої програми.

6.1.3. Пропозицію щодо призначення чи зміни гаранта освітньої програми подає декан факультету/інституту за погодженням з вченою радою факультету/інституту. У разі зміни гаранта відповідно до рішення вченої ради факультету/інституту готують наказ на зміну гаранта освітньої програми, де вказують підставу для заміни.

6.2. Функції гаранта освітньої програми

Гарант освітньої програми відповідає за забезпечення якості освітньої програми та освітньої діяльності щодо її реалізації.

6.2.1. Функції гаранта щодо реалізації освітньої програми:

- координація діяльності щодо актуалізації змісту освітньої програми з урахуванням пропозицій стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних українських та іноземних освітніх програм;

- контроль та оперативне коригування даних щодо кадрового та матеріально-технічного забезпечення реалізації освітньої програми спеціальності в Єдиній державній електронній базі з питань освіти (ЄДЕБО) та інформації щодо інформаційного забезпечення на офіційному сайті Університету;

- організація та проведення інформаційних заходів, Днів відкритих дверей тощо для залучення абітурієнтів до навчання за освітньою програмою;

- участь у роботі комісії з моніторингу якості викладання на освітній програмі, якості навчально-методичного забезпечення.

6.2.2. Функції гаранта щодо забезпечення та контролю якості підготовки здобувачів вищої освіти:

- контроль та координація забезпечення якості навчально-методичного забезпечення освітньої програми;

- контроль за дотриманням ліцензійних умов провадження освітньої діяльності щодо кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного, інформаційного забезпечення освітньої програми;

- ініціювання самооцінювання освітньої програми, проведення планових процедур внутрішнього контролю якості з метою удосконалення освітньої програми;

- надання пропозицій щодо поліпшення матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітньої програми;

- контроль та вдосконалення практичної підготовки здобувачів, які навчаються на освітній програмі;

- контроль за своєчасним розміщенням на офіційному сайті Університету інформації щодо реалізації освітньої програми.

6.2.3. Функції гаранта щодо акредитації освітньої програми:

- загальне керівництво підготовкою відомостей про самооцінювання освітньої програми та їх розміщення на офіційному сайті Університету;

- подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – НАЗЯВО) відомостей про самооцінювання освітньої програми та супровідних документів;

- виконання функцій контактної особи від Університету з питань, пов’язаних з акредитацією освітньої програми;

- узгодження та розміщення на офіційному сайті Університету програми виїзду експертної групи під час проведення акредитаційної експертизи;

- розміщення на офіційному сайті Університету звіту експертної групи за результатами акредитаційної експертизи освітньої програми та рішення НАЗЯВО щодо освітньої програми;

- участь (за потреби) у засіданнях галузевої експертної ради та засіданнях НАЗЯВО, під час яких розглядається акредитаційна справа відповідної освітньої програми.

6.3. Права гаранта освітньої програми

У межах виконання своїх функцій гарант має право:

- вносити пропозиції щодо затвердження, перегляду або оновлення освітньої програми та відповідного навчального плану;

- вносити обґрунтовані пропозиції щодо формування та зміни кадрового складу працівників, які забезпечують освітній процес з усіх освітніх компонентів освітньої програми;

- брати участь у визначенні умов реалізації освітньої програми, розробці навчальних планів, робочих навчальних планів, програм практик та інших документів навчально-методичного забезпечення освітньої програми;

- брати участь у засіданнях екзаменаційних комісій з атестації здобувачів вищої освіти, які навчаються за відповідною освітньою програмою;

- бути присутнім на засіданнях робочих груп, кафедр, вчених рад факультетів, Вченої ради Університету, на яких розглядаються питання, що стосуються освітньої програми або які можуть вплинути на її реалізацію, та вносити пропозиції щодо освітньої програми;

- вносити пропозиції щодо заохочення працівників, які задіяні в реалізації відповідної освітньої програми;

- отримувати від будь-якого структурного підрозділу Університету інформацію щодо реалізації освітньої програми та заповнення відомостей (звіту) самооцінювання освітньої програми.

6.4. Обов'язки гаранта освітньої програми

У межах виконання своїх функцій гарант зобов'язаний:

- дотримуватися вимог чинного законодавства при розробленні, реалізації, забезпеченні та моніторингу якості підготовки відповідної освітньої програми;

- визначати зміст освітньої програми, а також процес надання якісних освітніх послуг з підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною освітньою програмою спеціальності;

- дотримуватися норм етичної поведінки, академічної доброчесності й запобігання виникненню конфліктних ситуацій на усіх етапах реалізації освітньої програми та здійснювати заходи щодо забезпечення дотримання цих норм усіма учасниками освітнього процесу.

7. ЕТАПИ СТВОРЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

7.1. Першим кроком у створенні освітньої програми є визначення потреби у цій освітній програмі здобувачів вищої освіти, працедавців та інших стейкхолдерів. Визначення потреби в програмі вимагає уважного та об'єктивного урахування таких факторів, як ринок праці, розвиток відповідної предметної галузі, інноваційні технології тощо.

7.2. Розгляд ключових питань, що є важливими для певної галузі знань з точки зору академічної та бізнес-спільноти, є наступним етапом у створенні освітньої програми. Це допоможе в проєктуванні освітньої програми, зокрема при визначенні профілю програми, переліку компетентностей, які необхідно розвинути, а також при формулюванні результатів навчання, яких потрібно досягти.

7.3. Проєктування освітньої програми та визначення програмних компетентностей і результатів навчання вимагає ретельного планування в тісній

співпраці відповідальних виконавців. У студентоцентрованих або орієнтованих на результат програмах усі викладачі, які беруть участь у викладанні окремих складових освітньої програми, несуть спільну відповідальність за результати своєї роботи, а також за викладання окремих навчальних дисциплін чи модулів, включених до програми.

7.4. Результати навчання за окремими навчальними дисциплінами (або іншими освітніми компонентами освітньої програми) в сукупності визначають рівень компетентностей, яких має набути здобувач освіти, а також узгоджуються із загальними результатами навчання.

7.5. Всі навчальні компоненти освітньої програми мають узгоджуватися один з одним. Це стосується навчальних дисциплін або модулів, які входять до нормативної частини освітньої програми. У належно спроєктованій освітній програмі освітні компоненти мають бути спрямовані на реалізацію профільної орієнтації програми відповідної галузі знань, дозволяючи здобувачам освіти належним чином реалізувати свої потреби та уподобання.

Десять кроків при створенні/удосконаленні освітніх програм:

1. Визначення потреби та потенціалу програми:

• провести консультації із зацікавленими сторонами (потенційними здобувачами вищої освіти, науковцями, потенційними роботодавцями) з метою перевірки актуальності та потреби в такій програмі;

• визначити відповідність проєкту програми встановленим професійним вимогам. Результатом проведеної роботи мають бути відповідні висновки від стейкхолдерів.

2. Визначення профілю та основних компетентностей освітньої програми:

• узгодити основні програмні компетентності освітньої програми зі Стандартом вищої освіти України (за наявності), кількість яких повинна бути не менша ніж у Стандарті вищої освіти України та узгоджуватися з переліком загальних компетентностей Університету;

• визначити основні навчальні дисципліни, що формують структуру освітньої програми;

• вказати тип програми: загальна чи спеціалізована;

• визначити орієнтацію програми: освітньо-професійна, освітньо-наукова;

• визначити та описати можливі галузі та сектори економіки, де випускники зможуть знайти місце роботи;

• визначити та описати спрямування програми для розвитку особистого рівня культури та громадянської позиції здобувачів вищої освіти;

Результатом проведеної роботи має бути підготовлений проєкт освітньої програми.

3. Формулювання програмних результатів навчання:

• сформулювати результати навчання за освітньою програмою згідно з вимогами Стандартів вищої освіти України (за наявності) або відповідно до основних програмних компетентностей. Сформульовані результати навчання відобразити в проєкті освітньої програми;

4. Вирішення питання щодо модуляризації освітньої програми:

• вирішити, як буде здійснюватися розподіл кредитів ЄКТС між освітніми компонентами освітньої програми відповідно до реального навчального навантаження за змістом освітньої програми;

• присвоїти кредити ЄКТС кожній навчальній дисципліні/компонентові освітньої програми, враховуючи, що в одному семестрі мають вивчатися навчальні дисципліни/освітні компоненти загальним обсягом 30 кредитів ЄКТС, а в навчальному році – обсягом 60 кредитів ЄКТС. При цьому один кредит ЄКТС відповідає 30 годинам загального навчального навантаження здобувача вищої освіти.

Результати мають бути розкриті в проєкті навчального плану освітньої програми.

5. Визначення компетентностей та формулювання результатів навчання для кожної навчальної дисципліни:

• вибрати загальні та фахові/спеціальні компетентності, які слід сформувати або розвинути в кожній навчальній дисципліні/освітньому компоненті освітньої програми відповідно до основних програмних компетентностей;

• сформулювати результати навчання для кожної компетентності, які необхідно розвинути при вивчення навчальної програми/освітнього компонента освітньої програми.

Визначені компетентності та результати навчання мають бути відображені в робочих програмах (силабусах) освітньої програми.

6. Визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання:

• визначити та погодити спосіб формування та оцінювання компетентностей, а також досягнення очікуваних результатів навчання;

• передбачити різноманітні методи навчання, викладання та оцінювання.

Пропоновані методи навчання та оцінювання розкриваються в проєктах навчальних програм структурних компонентів освітньої програми.

7. Перевірка охоплення основних загальних та фахових компетентностей:

• перевірити розвиток ключових загальних та фахових компетентностей у розрізі навчальних програм та інших компонентів освітньої програми;

• перевірити, чи всі загальні та фахові компетентності освітньої програми формуються навчальними дисциплінами або іншими освітніми компонентами освітньої програми.

8. Опис освітньої програми та її освітніх компонентів:

• підготувати опис освітньої програми та описи її освітніх компонентів на основі профілю, основних програмних компетентностей, програмних результатів навчання, розподілу кредитів, визначених підходів до викладання, навчання та оцінювання у відповідному проєкті.

9. Перевірка збалансованості й реалістичності програми та підготовка відповідного висновку:

• перевірити збалансованість освітньої програми в контексті навчального навантаження та компетентностей, які мають бути сформовані;

• перевірити раціональність розподілу кредитів ЄКТС відповідно до вимог граничного навчального навантаження здобувачів і можливостей завершити опанування навчальних дисциплін та всієї освітньої програми в нормативні терміни.

10. Проведення, моніторингу та вдосконалення освітньої програми:

• упроваджувати освітню програму та її освітні компоненти відповідно до чіткої структури та прозорого плану впровадження;

• здійснювати моніторинг програми та її освітніх компонентів шляхом опитування здобувачів і працівників з метою визначення рівня викладання, навчання та оцінювання, а також одержання інформації відповідно до показників успішності;

• використовувати отриману інформацію для удосконалення програми та її компонентів у цілому;

• з метою підвищення якості освіти регулярно проводити семінари/тренінги для гарантів освітніх програм, завідувачів відповідних кафедр, заступників деканів з навчальної роботи щодо їхніх прав, обов'язків у контексті створення та реалізації освітніх програм, розробки навчальних планів, ознайомлення з нормативною базою та з інших нагальних питань реалізації освітнього процесу.

8. ПОРЯДОК ВІДКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Пропозиції щодо впровадження нової освітньої програми та складу проєктної групи з її розробки подають кафедри на вчену раду факультету.

За рішенням вченої ради факультету формують подання (службову записку) на ім'я ректора Університету про склад проєктної групи з розробки освітньої програми.

На основі пропозицій від факультетів формують наказ ректора Університету про затвердження складу проєктних груп з розробки та запровадження освітніх програм в Університеті.

Проєктна група розробляє зміст освітньої програми з усім комплексом складових, визначених цим Положенням.

Процес відкриття нових освітніх програм складається з декількох послідовних етапів:

1) обґрунтування необхідності відкриття нової освітньої програми;
2) попереднє погодження науково-методичною радою структурного підрозділу;
3) попереднє погодження вченою радою структурного підрозділу;
4) розробка проєкту опису програми;
5) експертиза;
6) затвердження.

8.1. Обґрунтування необхідності відкриття нової програми

Ініціаторами відкриття нової освітньої програми можуть бути кафедри та/або науково-дослідні й дослідницькі підрозділи Університету. Ініціатори розробки програми створюють проєктну групу, яка готує опис освітньої програми, у якому обґрунтовують необхідність нової програми з урахуванням досвіду вітчизняних і зарубіжних ЗВО, вказують основні визначальні характеристики програми.

8.2. Попереднє погодження науково-методичною радою факультету

Розроблену пояснювальну записку з обґрунтуванням необхідності відкриття нової програми подають і обговорюють на засіданні науково-методичної ради факультету.

Результатом попереднього схвалення відкриття нової освітньої програми є висновок науково-методичної ради факультету/інституту із рекомендаціями до розгляду на вченій раді факультету/інституту. Негативне рішення науково-методичної ради, яке має бути належно обґрунтованим, не є підставою для припинення роботи над програмою і орієнтує членів групи на доопрацювання й усунення висловлених зауважень.

8.3. Розробка проєкту опису програми

Проєктна група із урахуванням результатів розгляду пояснювальної записки на засіданні науково-методичної ради факультету, а також консультацій із потенційними роботодавцями та здобувачами розробляє проєкт опису освітньої програми, до якого входять:

- профіль освітньої програми, який містить: мету освітньої програми, її характеристику, програмні компетентності та результати навчання, умови викладання та оцінювання, ресурсне забезпечення, можливості подальшого працевлаштування та навчання;
- перелік компонентів освітньої програми;
- опис атестації здобувачів освіти;
- матриці забезпечення освітніх компонентів програми програмними компетентностями, що сформовані відповідними результатами навчання.

8.4. Експертиза проєкту

Експертизу проєкту здійснюють на основі розроблених проєктною групою опису освітньої програми і проєкту навчального плану.

Експертиза пропозицій щодо відкриття програми передбачає кілька обов’язкових етапів:

1) внутрішню оцінку на рівні факультету;
2) зовнішню фахову експертизу;
3) внутрішню оцінку на рівні Університету.

8.4.1. До внутрішньої оцінки пропозицій на рівні факультету залучають профільні кафедри, науково-методичну та Вчену раду факультету/інституту. Сукупний термін розгляду на рівні факультету/інституту не може перевищувати 30 календарних днів. Позитивні та негативні висновки кафедр, науково-методичної та вченої ради факультету/інституту, а також їх рекомендацій є основою для ухвалення рішень на третьому етапі.

Рішення вченої ради факультету щодо кандидатур рецензентів для зовнішньої експертизи є обов’язковим.

8.4.2. На зовнішню фахову експертизу пропозиції проєктної групи щодо відкриття нової освітньої програми направляють до кваліфікованих фахівців у відповідній галузі.

Мінімально необхідна кількість рецензій – дві, при цьому одна з них має надійти від науково-педагогічних працівників, які здійснюють підготовку фахівців за подібними програмами в інших закладах вищої освіти. Рекомендовано залучення до експертизи потенційних роботодавців та експертів із закладів вищої освіти інших країн.

8.4.3. Для внутрішньої оцінки на рівні Університету до комплекту документів (проєкту опису освітньої програми, пояснювальної записки і проєкту навчального плану) додають висновки внутрішнього оцінювання на рівні факультету і висновки зовнішньої експертизи (наприклад, фахівцями з іншої кафедри чи факультету/інституту) в межах Університету.

Внутрішню оцінку на рівні Університету здійснюють в два етапи:

1) Навчально-методичним центром університету;

2) Науково-методичною радою Університету.

Навчально-методичний центр університету проводить аналіз проєктних матеріалів, основною метою якого є перевірка їх належного оформлення та відповідності нормативним вимогам. Підготовлений пакет документів, разом із результатами попередньої оцінки, передають до Науково-методичної ради Університету.

Розгляд пропозицій щодо відкриття нових освітніх програм Науково-методична рада університету (НМР) проводить після детального вивчення проєктної документації, внутрішніх оцінок на рівні факультету/інституту, зовнішніх рецензій та матеріалів попередньої оцінки.

За результатами вивчення документації відповідальний член НМР рекомендує Науково-методичній раді Університету подати до розгляду на Вчену раду Університету проєкт освітньої програми.

У випадку необхідності, зокрема за відсутності позитивних висновків на рівні факультету/інституту, член науково-методичної ради може рекомендувати Науково-методичній раді університету (до ухвалення рішення) направити проєкт освітньої програми на додаткову зовнішню фахову експертизу. Експертів у цьому випадку пропонує і затверджує Науково-методична рада.

8.5. Затвердження освітньої програми

Рішення про відкриття або про відмову у відкритті, а також про припинення дії освітньої програми за поданням Науково-методичної ради університету ухвалює Вчена рада університету.

При ухваленні рішення Вчена рада університету керується концепцією освітньої діяльності Університету, його стратегією щодо розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності і враховує результати внутрішніх оцінок і зовнішніх експертиз, оцінку ризиків і оцінку необхідного методичного, кадрового та матеріального забезпечення.

Рішення Вченої ради про відкриття освітньої програми і про її закриття вводиться в дію наказом ректора.

9. ОНОВЛЕННЯ ТА ЗАКРИТТЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

9.1. Повне оновлення освітніх програм здійснюють після завершення терміну підготовки за цією програмою. З метою удосконалення освітньої програми її перегляд варто здійснювати не менше як один раз на два роки. Водночас проєктна (робоча) група/група забезпечення може вносити необхідні зміни чи доповнення до освітньої програми щорічно протягом терміну реалізації програми.

9.2. Освітня програма може оновлюватися частково щодо всіх освітніх компонентів, крім місії (цілей), програмних компетентностей і програмних результатів навчання, визначених стандартами вищої освіти.

9.3. Оновлення відображають у відповідних структурних елементах освітньої програми (навчальному плані, матрицях, навчальних програмах, робочих програмах навчальних дисциплін (силабусах), програмах практик тощо).

9.4. Якщо зібрана інформація показує розбіжність між передбаченим навантаженням і часом, який фактично необхідний більшості здобувачів вищої освіти для досягнення визначених результатів навчання, необхідно переглянути навчальне навантаження, кредити, результати навчання або заходи та методи навчання й викладання. Це може також сприяти перепроєктуванню освітньої програми та її освітніх компонентів.

9.5. Оновлення освітньої програми може також мати на меті зміни в її змісті та умовах реалізації і стосуватися мети (місії) програмних навчальних результатів освітньої програми. Сюди також може належати зміна виду освітньої програми.

9.6. Особливим випадком оновлення освітньої програми є включення до її змісту нових навчальних дисциплін, що забезпечують набуття здобувачами освіти додаткової професійної кваліфікації.

9.7. Оновлення освітньої програми може проводитися:

- за ініціативою керівництва Університету/факультету/інституту, у разі незадовільних висновків про її якість у результаті самоаналізу або аналізу динаміки набору здобувачів вищої освіти;
- за ініціативою гаранта освітньої програми та/або Вченої ради університету за відсутності набору вступників на освітню програму:
- за наявності висновків про недостатньо високу якість освітньої програми за результатами різних процедур оцінки якості освітньої програми;
- за ініціативою проєктної групи/групи забезпечення з метою врахування змін, що відбулися в науковому професійному полі, у яких реалізується освітня програма, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці.

9.8. До роботи з оновлення освітніх програм рекомендовано залучати представників потенційних роботодавців, зовнішніх експертів (як з професійної спільноти Університету, так і незалежних установ, організацій).

9.9. Оновлена освітня програма разом з обґрунтуванням внесених до неї змін повинна пройти затвердження в установленому порядку.

Орієнтовні хронологічні етапи оновлення освітніх програм (які можуть бути змінені/уточнені залежно від рішення науково-методичної ради структурного підрозділу, де реалізується освітня програма):

- загальний моніторинг реалізації освітньої програми (вересень-лютий); проведення анкетування студентів, випускників та роботодавців, збір пропозицій (лютий-березень);
- формування робочою групою проєкту змін до освітньої програми;
- громадське обговорення (березень-квітень);
- погодження та затвердження змін до освітньої програми (травень-червень);
- введення в дію та оприлюднення освітньої програми (до 25 серпня).

9.10. Закриття освітніх програм можливе за умов:

- змін у нормативних документах, які регулюють питання змісту освіти за відповідним рівнем та/або спеціальністю, зокрема введення в дію нових освітніх та професійних стандартів;

- у результаті моніторингу, якщо встановлено:

1) невідповідність розрахованого навантаження реальному навантаженню здобувача на опанування програми в цілому та/або на вивчення навчальних дисциплін;

2) недостатній рівень опанування програмних результатів навчання більшістю здобувачів;

3) недостатню валідність результатів оцінювання;

4) інші факти, що свідчать про недосягнення визначених освітньою програмою цілей та/або недотримання вимог стандартів забезпечення якості;

- перевищення витрат на реалізацію освітньої програми понад планових показників та/або суттєве зменшення надходжень на її реалізацію, шо унеможливлює її фінансування у повному обсязі;

- результати моніторингу ринку праці, якими виявлено невідповідність освітньої програми його потребам;

- інші визначені законодавством України обставини.

Положення завізували:

Проректор з навчально-методичної роботи	Роман ВЕРНИДУБ
Начальник Навчально-методичного центру	Алла РОМАНЧУК
Учений секретар університету	Леся ПАНЧЕНКО
Начальник відділу ліцензування та акредитації	Ірина ГРИГОРЕНКО
Начальник юридичного відділу	Геннадій РАШКОВСЬКИЙ

Додаток 1

Тезаурус

У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

1) ***освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма*** – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації;

2) ***академічна доброчесність*** – сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту» та іншими законами України, правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

3) ***академічна мобільність*** – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами;

4) ***академічна свобода*** – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом;

5) ***акредитація освітньої програми*** – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти;

6) ***«вікна мобільності» або «вільний простір»*** – тимчасові перерви у навчанні, передбачені в навчальних планах відповідних рівнів освіти для підтримки академічної мобільності здобувачів, що можуть бути використані українськими студентами та аспірантами для навчання за кордоном або для прийому на навчання іноземних студентів;

7) ***галузь знань*** – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей;

8) ***гарант освітньої програми*** – науково-педагогічний та/або науковий працівник, визначений наказом ректора Університету, який відповідає за реалізацію певної освітньої програми;

9) ***група забезпечення освітньої програми/спеціальності*** – група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи і які відповідальні за виконання освітньої програми за спеціальністю на певних рівнях вищої освіти, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кадровим вимогам,

визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності;

9) ***дуальна освіта*** – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору.

10) ***Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС)*** – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується в кредитах ЄКТС;

11) ***здобувачі вищої освіти*** – особи, які навчаються в Університеті на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

12) ***індивідуальна освітня траєкторія*** – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, формі темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план;

13) ***кваліфікація*** – визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання);

14) ***кваліфікація освітня*** – це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей);

Освітні кваліфікації присуджуються, визнаються і підтверджуються закладами освіти чи іншими суб'єктами освітньої діяльності.

15) ***кваліфікація професійна*** – це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність;

Професійні кваліфікації присвоюються, визнаються і підтверджуються суб'єктами, уповноваженими на це законодавством, зокрема суб'єктами освітньої діяльності.

Результати навчання та компетентності, необхідні для присудження освітніх та/або присвоєння професійних кваліфікацій, можуть досягатися та здобуватися у системі формальної, неформальної чи інформальної освіти.

16) ***компетентність*** – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей:

- ***інтегральна компетентність*** – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

- ***загальні компетентності*** – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку;

- ***спеціальні (фахові, предметні) компетентності*** – компетентності, що залежать від предметної області та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

17) ***кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - кредит ЄКТС)*** – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС;

18) ***Національна рамка кваліфікацій*** – це системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів;

19) ***освітня діяльність у сфері вищої освіти*** – діяльність закладів вищої освіти і наукових установ, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої освіти за відповідними спеціальностями на певних рівнях вищої освіти (початковому рівні (короткий цикл) вищої освіти, першому (бакалаврському) рівні, другому (магістерському) рівні, третьому (освітньо-науковому/освітньо-творчому) рівні); закладів вищої освіти іноземних держав або їх структурних підрозділів (філій), що утворюються і функціонують на території України, незалежно від виду такої діяльності;

20) ***освітній компонент*** – це самодостатній і формально структурований навчальний досвід (навчальні дисципліни, індивідуальні завдання, практики, контрольні заходи тощо);

21) ***проєктна група*** – визначена наказом ректора група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за започаткування освітньої діяльності за освітньою програмою/спеціальністю на певному рівні вищої освіти;

22) ***професія, для якої запроваджене додаткове регулювання*** – вид професійної діяльності, доступ до якого, крім наявності освіти відповідного рівня та спеціальності, визначається законом або міжнародним договором;

23) ***профіль програми*** – короткий опис, що розкриває основні особливості програми. Профіль програми визначає галузь (галузі) освіти, освітній рівень програми, основний фокус, ключові очікувані результати навчання, навчальне середовище й основні види навчальної і викладацької діяльності та оцінювання. Ефективний профіль програми дасть здобувачам вищої освіти і зацікавленим сторонам чітке розуміння загальних й предметно-визначених умінь (компетентностей), що будуть розвиватися, і можливості щодо працевлаштування після закінчення програми. З цією метою рекомендується, щоб профіль програми визначався в процесі консультацій з відповідними зацікавленими сторонами (наприклад, викладачами, соціальними партнери, працедавцями, випускниками та представниками студентства) і був

представлений у зрозумілій та доступній формі;

24) ***результати навчання*** – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів;

25) ***спеціалізація*** (від лат. *specialis* – особливий, своєрідний) – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти;

26) ***блок навчальних дисциплін*** – профільна спеціалізована підготовка з метою набуття особою додаткових здатностей виконувати завдання та обов’язки в межах певної спеціальності, що доповнюють здатності за основною спеціалізацією і дозволяють виконувати окремі завдання та обов'язки паралельно або відокремлено від основної спеціальності;

27) ***спеціальність*** – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об’єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників;

28) ***стейкхолдер*** (від англ. *stakeholders*) – зацікавлені сторони, зацікавлені особи, заінтересовані сторони, причетні сторони – фізичні та юридичні особи, які мають легітимний інтерес у діяльності ЗВО, тобто певною мірою залежать від неї або можуть впливати на таку діяльність.

29) ***стандарт вищої освіти*** – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення й оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями.

30) ***студентоцентроване навчання*** – підхід до організації освітнього процесу, що передбачає:

- заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб’єктів освітнього процесу;
- створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;
- побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу;

31) ***якість вищої освіти*** – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам зацікавлених сторін і суспільства, що реалізується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості;

32) ***якість освітньої діяльності*** – рівень організації освітнього процесу в Університеті, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття

особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань;

33) ***soft skills (м'які компетентності)*** – комплекс неспеціалізованих навичок, які сприяють успішній реалізації робочого процесу, є бажаними для певних форм зайнятості і не залежать від набутих знань. Вони містять комунікативність, мотиваційність, адаптаційність, емпатійність, спроможність до прийняття відповідальних рішень, командна взаємодія, лідерство, здоровий глузд, толерантність та ін.

Додаток 2

Форми складових освітньої програми

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
факультет _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор, голова Вченої ради
університету
_____
акад. Віктор АНДРУЩЕНКО
«___» _____ 20 ___ р.

ОСВІТНЬО- _____ПРОГРАМА
(наукова/професійна)

«_____»
(назва освітньої програми)
рівень вищої освіти_____

галузь знань_____
(шифр, назва)
спеціальність_____
(шифр, назва)
предметна спеціальність/спеціалізація _____
(шифр, назва)
освітня кваліфікація _____
професійна кваліфікація (за наявності)
_____

Уведено в дію наказом ректора від
«___»_____ 20__ р., № _____

Київ – 20__ р.

Продовження додатка 2

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної/наукової програми
«_____»
(назва освітньої програми)

Вчена рада факультету
Протокол від _____ _____20____р. №_____
Голова Вченої ради_____(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)
(підпис)

Навчально-методичний центр університету
Начальник НМЦ_____(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)
(підпис)

Науково-методична рада університету
Протокол від ____ _____20____р. №____
Голова НМР_____(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)
(підпис)

Вчена рада університету
Протокол від ____ _____20____р. №____

Продовження додатка 2

П Е Р Е Д М О В А

<u>Освітня програма розроблена/оновлена :</u>

Керівник проєктної/робочої групи
Ім'я ПРІЗВИЩЕ, посада, науковий ступінь, вчене звання (за наявності)

Члени проєктної/робочої групи:
1. Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, науковий ступінь, вчене звання (за наявності).

2. Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, науковий ступінь, вчене звання (за наявності).

3. ……..

Зовнішні рецензенти освітньої програми (представники академічної спільноти) та/або автори відгуків на освітню програму (представники ринку праці):

Представники академічної спільноти
1. Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, науковий ступінь, вчене звання (за наявності).

Та/або

Представники ринку праці
1. Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада.

Термін перегляду освітньої програми за необхідності, але не менша ніж один раз на два роки. **За потреби можна вказати рік першого впровадження освітньої програми та інші деталі про освітню програму, визначені проєктною/робочою групою*

Продовження додатка 2

І. Профіль освітньо-_____ програми

(професійної/наукової)

зі спеціальності шифр_____ «назва»

(за спеціалізацією, предметною спеціальністю шифр _____ «назва», якщо наявна**)**

1 Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	
Назва освітньо-професійної/наукової програми	
Тип освітньої програми (освітньо - професійна, освітньо-наукова, освітньо-творча)	
Цикл/рівень вищої освіти	
Галузь знань (*галузі знань* за потреби для міждисциплінарних освітніх програм)	
Спеціальність (*спеціальності* для міждисциплінарних освітніх програм)	
Спеціалізація або предметна спеціальність (за наявності)	
Кількість кредитів ЄКТС та розрахункові строки, необхідних для виконання цієї програми	
Форми здобуття освіти за цією освітньою програмою	
Назва кваліфікації (освітньої та професійної, зокрема за наявності вибіркових блоків)	
Тип диплома (одиничний/спільний/подвійний (за наявності))	
Найменування партнера за узгодженою спільною освітньою програмою (за наявності)	
Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою (відповідно до стандартів вищої освіти)	
Мова (мови) викладання	
2 Мета (цілі) освітньо-професійної/наукової програми	
3 Характеристика освітньої програми	
Опис предметної області	
Особливості програми (зокрема фокус освітньої програми та спеціальності, орієнтація освітньої програми)	
4 Можливості працевлаштування за здобутою освітою та подальшого навчання	
Можливості працевлаштування	
Подальше навчання	
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	

Оцінювання	
6. Програмні компетентності, які дають право на присудження/присвоєння визначеної освітньою програмою освітньої або освітньої та професійної кваліфікації (кваліфікацій)	
Інтегральна компетентність	
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1** **ЗК 2…**
Спеціальні (Фахові, предметні) компетентності (СК (ФК/ПК)) відповідно до стандарту вищої освіти	**СК1 (ФК1/ПК1)** **СК2 (ФК2/ПК2)…**
7. Програмні результати навчання, які дають право на присудження/присвоєння визначеної освітньою програмою освітньої або освітньої та професійної (за наявності) кваліфікації (кваліфікацій)	
	ПРН 1
	ПРН 2
8. Ресурсне забезпечення реалізації освітньої програми	
Матеріально-технічне забезпечення	
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	
9. Академічна мобільність (національна/міжнародна)	
Академічна мобільність (національна/міжнародна)	

II. Перелік освітніх компонентів освітньо-_____програми

(професійної/наукової)

2.1. Перелік освітніх компонентів ОП

Код освітнього компонента	Освітні компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота відповідно до навчального плану)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові освітні компоненти ОП			
ЗП01			
ЗП02			
ЗП03			
ПП01			
ПП02			
П	**Практична підготовка**		
П01			
П02			
П03			
МР			
Загальний обсяг обов'язкових освітніх компонентів:			
Вибіркові освітні компоненти ОП			
ВВ1	**Навчальні дисципліни загальної підготовки**		
ВВ2	**Навчальні дисципліни поглибленої підготовки за спеціальністю, зокрема** вибіркових блоків (за наявності та за		

	умови присвоєння професійних кваліфікацій)		
Загальний обсяг вибіркових освітніх компонентів:			
Загальний обсяг освітньої програми			

Загальний обсяг освітньої програми _____

Продовження додатка 2

III. Форма (форми) атестації здобувачів вищої освіти, процедури та критерії присвоєння професійної кваліфікації (кваліфікацій) (за наявності)

IV. Структурно-логічна схема освітньої програми (логічна послідовність вивчення компонентів освітньої програми), зокрема вибіркових блоків (за наявності та за умови присвоєння професійних кваліфікацій)

V. Матриця відповідності програмних компетентностей обов'язковим та вибірковим (за наявності блоку/ів, де передбачено присвоєння професійних кваліфікацій) освітнім компонентам освітньої програми

Освітні компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практика…) (коди з навчального плану)	**Програмні компетентності**							
	ЗК 1	**ЗК2**	**…**	**ЗК n**	**ФК 1**	**ФК 2**	**…**	**ФК m**
ЗП01			*	*				*
ЗП02	*			*	*	*	*	*
ПП01	*	*				*		
ПП02		*		*	*			
ВВ2.1.01				*				
ВВ2.1.02				*	*	*		
П01	*	*	*	*	*	*	*	*
П02	*	*	*	*	*	*	*	*
П03	*	*	*	*	*	*	*	*
БР	*	*	*	*	*	*	*	*

VI. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними обов'язковими та вибірковими (за наявності блоку/ів, де передбачено присвоєння професійних кваліфікацій) освітніми компонентами освітньої програми

Освітні компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практика…) (коди з навчального плану)	**Програмні результати навчання**				
	ПРН 1	**ПРН2**	**ПРН3**	**…**	**ПРНm**
ЗП01	*	*	*	*	
ЗП02	*		*		*
ПП01	*	*	*	*	
ПП02	*	*		*	
ВВ2.1.01		*	*		
ВВ2.1.02			*	*	
П01	*	*	*	*	*

П02	*	*	*	*	*
П03	*	*	*	*	*
БР	*	*	*	*	*

Гарант освітньо-професійної/наукової програми _____ Ім’я, ПРІЗВИЩЕ
(підпис)